

Kiadó hivatal:
muzeum-utca 8-ik szám.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 16 ft. Negyed évre 4 ft.
Félévre . . . . 8 ft. Egy hónapra 1 ft 40

A lap szétküldésére vonatkozó reklamációk előfizetési pénzek és hirdetések a kiadó-hivatalba intézendők.

Augusztus hó elejétől kezdve

új előfizetést nyitunk

EGYETÉRTÉS-re.

Előfizethetni:

Augusztus—december 5 óra . . . 6 ft.

Az előfizetési pénzek az „Egyetértés“ kiadóhivatalába (muzeum utca 8. sz.) intézendők bérmentesen.

Előfizethetni: vidéken minden kir. postahivatalnál és könyvárusnál. Budapesten minden könyvárusnál, valamint Kocsis Sándor könyvnyomdai irodájában, Országút 39 sz. Luby ház.

Az előfizetési pénzek beküldésére, legcélszerűbb a postai utalvány lapokat használni.

Budapest, július 23.

Az országgházban ma folytatták a választási törvényjavaslat 12. paragrafusának tárgyalását. Az ellenzék küzd erősen és kitartással, de hasztalan minden küzdelem. Érvekkel földerítve, adatokkal bebizonyítva oda állíthatni bármely kérdést, tisztán, mint a napfény, a jobboldal behunyja szemét és leszavazza — irtalom nélkül.

Nincs szándékunk elősorolni itt a kérdéses paragrafusnak sem hátrányait, sem igazságtalanságát vagy kivihetlenségét. Pártunk tagjai tegnap és ma, nemkülönben a Tisza-párt részéről jött szónoklatok is tökéletesen kimerítőleg előadták az érveket és indokokat — egyik úgy mint a másik irányban.

Hogy ezek ellenében nincs más czáfolata a jobboldalnak, mint apró prókatori fogás, csürés és esavarás — mely amily szárnalmas annyira boszantó is — azt bebizonyították ma és tegnap a Deák-párt apró szentjei.

Leverő, véghetetlenül leverő a tapasztalás, amit a szönyegen lévő törvényjavaslat tárgyalása folyamában teszünk.

A jobboldalnak érdemesebb tagjai, kik eddig az ügyek vezetésére döntő befolyást gyakoroltak, egészen félrevonultak s néhány éretlen ujongez lett ura a helyzetnek.

Azok, kik e politikai irányt inaugurálták, megdöbbenve annak következményeitől, tartózkodnak minden további actiótól, s meglehetősen örömet vennék, ha valamely „tisztességes“ uton-módon más stadiumba jutna az ország politikai helyzete.

De itt van néhány tehetetlen ember — a régiebb s néhány ledér gondolkozású fiatal — az újabb korból, kik részint vak elfogultságból, részint piszkos önérdékű számításból egész erejüket a létező nyomorult politika további föntartására fordítják.

Ezeket a nemzet jólétének, nagyságának s önállóságának v á g y a ép oly kevéssé lelkesíti, mint amily kevéssé a g g a s z t j a hazánk veszélyeztetett jövője.

A szereplési vágy, a saját hasznát kereső kapzsiság, vagy éretlen — minden komoly cél nélküli — henzegés az, ami őket törvényalkotási működésükben vezeti.

És ezek diktálnak most törvényt a magyar nemzetnek, törvényt, mely a képviselőség föltételeit szabván meg, hosszú, tán örök időkre befolyással lesz az ország sorsára.

A temesvár-orsovai vasút inémet lefolyt tárgyalásából még mindenki emlékszik, hogy a brassó-tömösi vonal kiépítési költségeit a magyar államvasutak igazgatóságának építészeti osztálya 10 millió forintban, a közlekedési miniszter illető osztálya pedig 4 millióban állapította meg.

Hogy az egyiknek hamis, még pedig irtózatosan hamis számításnak kell lenni, az nagyon természetes. Mert ha 4 millióval ki lehet építeni, akkor nem kerülhet 16 millióba, ha pedig 10 millióba kerül, akkor nem lehet kiépíteni 4 millióért.

Az tehát a kérdés, hol van a szakértelemnek az az iszonyu hiánya, hol az a hanyagság és könnyelműség, mely ily megbotránkozható felületességgel készíti az ország legfontosabb vasutvonalainak költségvetési terveit? Hol van: a közlekedési miniszteriumban avagy a magyar államvasutak igazgatóságánál?

Ez a kérdés, melyre feleletet várunk még mindig s melyre feleletet adni az államvasutak igazgatóságának

EGYETÉRTÉS

kell is, miután a miniszter az ország színe előtt a képviselőházban épen az államvasutak igazgatóságát vádolta a szakértelem hiányával.

Az államvasutak igazgatója Tolnay Lajos ur mint tudjuk, nem volt itthon s nagyon valószínű, hogy e miatt késett el a felelet, melynek meg kell jönni okvetlenül, ha csak az államvasutak igazgatóságának egész személyzete compromittálni nem kívánja magát a szakértő világ előtt.

Hogy az államvasutak igazgatóságánál nincs minden rendben, erősen bizonyítgatja egy most hozzánk érkezett levél is, melyből adjuk a következőket:

„Az építészeti, tehát legfontosabb osztály vezetője főinspector ranggal olyan ember, ki ezelőtt 3—4 évvel mármárosi megyei mérnök volt s a vasutakról csak annyit tudott, hogy gyorsabban lehet rajtok utazni, mint közönséges kocsin. De ezen ember jó barátja — vagy plane talán rokona — Hieronymi helyettes államtitkárnak, beleteszik azon fontos hivatalba, először mint vezér-titkárt s rövid időn mint az építészeti osztály vezetőjét oly állásba, melyre a ritka jeles képzettségű vasuti mérnök is csak 20—25 évi sokoldalú vasutépítési praxis után tarthat igényt s hova így is csak igen kevés a legjelesebbek közül jut el. S ezen ember, kinek abszolút sem mi vasutépítési praxisa nincs, vezeti az államvasutak építését — melyek között pedig világhírű nehézségekkel bírók, mint a károlyváros-fümei is vannak; ezen ember készíti a vasuti terveket. Nem szomorú viszonyok ezek? Nem a leggyalázatosabb protectio a legnagyobb cynismus-sal keresztül vive?“

A képviselőház tegnapi ülésében Huszár Imre abbeli nézetének adott kifejezést, miszerint ő nem hiszi és nem is lehet, hogy a tanácskozás alatt levő igazságtalan, alkotmányellenes, botrányosan rossz választási törvényjavaslatot Ghyecz Kálmán helyes elje, és ohajtását is kifejező Huszár Imre, ha Ghyecz Kálmán eziránt nyilatkoznék.

Ghyecz Kálmán nyilatkozott is a ház mai ülésében. Mit? Hát azt, hogy helyesli, nagyon is helyesli a törvényjavaslatot, sőt még akkor is helyeselné, ha miniszterársai ellene volnának. Ne neked Ghyecz Kálmán szabadelvűségében és nagy hazafiságában bizakodó Magyarország.

Hogy mily rut könnyelműséggel, és minden komoly meggyőződés nélkül üzik nálunk a politikát egyesek és pártok, annak elszomorító példáját adta ma az országgyűlésen a „középpárt“-nak egyik szószólója, Oláh Gyula, midőn épen saját maga és pártja álláspontját és czélját iparkodott magyarázni a jobboldal előtt. Bármily silány-nak tartjuk is a közszellemet, melyben élünk, mégis lehetetlen, hogy indignatióval ne kísérjük azon méltatlan játékok, amivé némelyek az ország ügyeit magába ölelő politikát alacsonyítják. Ide iktatjuk Oláh Gyula beszédének azon részét, melyben megmagyarázza, miért hagyta el ő és pártja a „középpárt“ a hét esztendőn keresztül egyedül jónak és üdvösnek vallott és hirdett baloldali elveket.

Oláh Gy. Tisztán politikai pártokról levén szó, ne vegye személyes érzelemnek, midőn azt vagyok bátor mondani, hogy bizony mi sem közeledtünk önköz. Engedje meg a t. képviselő ur, hogy én talán jobb hisztorkusa lehetek azon időknél, melyekre hivatkozni méltóztatott, s engedje meg egyuttal, hogy azon időkből az ide vonatkozó körülményeket elmondjam (Halljuk!) Azon időben, melyre Eötvös Károly képv. ur vonatkozni méltóztatott, az ország egész közvéleménye, a sajtó, a jobboldali képviselők igen nagy része a ház folyosóin minden lépten nyomon azt hirdette: Magyarország veszedelemben van, Magyarországot a veszedelemből kijuttatni nincs más mód, minthogy, miután a jobboldalon sokan vannak, kik a dolgok eddigi menetelével nincsenek megelégedve, igen sokan vannak független államférfiak, kik, ha a baloldal közjogi álláspontja nem volna, szívesen csatlakoznának az ellenzékhez. Mondom ilyenek általánosan hirdették és minden feszély nélkül s miután ezek bejárták a világot, találkoztak a balközépen emberek, kik azt mondták, jó lesz ezeket a frasisokat próbára tenni s megkísérteni, vajon csakugyan vannak-e olyan férfiak azon a jobboldalon, kik független állásuak, kik a rendszer átváltozására hajlandók lennének s a viszonyok jobb alapokra fektetésére egész erejükkel közrehatni — (P u l s z k y Ágost közbeszól: Próba-politikusok voltak. (Általános derűltég). Igen próba-politikusok voltunk. A balközépről a próba megindult s azt mondtuk igen, miután a közjogi kérdések vitatása ma úgy sincs napirenden, hogy lássuk kik azok a független, törekvéseikben szabadelvű és különösen az eddigi iránynyal jólakott tagjai a jobboldalnak, öszintén felhagyunk a közjogi kérdések vitatásával. (Derűltég. Igaz!) Alig is lehet mosolygás nélkül beszélni e dologról és én nem akarom most eldönteni, hogy nekünk-e, vagy önöknek van okuk és joguk nevetni vagy busulni azon, hogy önök csak a régi emberek maradtak,

hanem igen is állítom, hogy Magyarországnak legalább is idősvesztése van az által és legkevesebb a jövő választásokig terjedő időt elveszítette az ország azon egyetlen körülmény által, hogy önök még mindig a régi és önkönnél csak frasis az, hogy az önök táborában van szabadelvűség és van egy komolyabb, a mostani rendszertől különböző irányzattal bíró fractio. Most látjuk, hogy nincs.

Szabadságharcti muzeum. Az idei országos honvédegyülés, mint olvasóink tudják, ez évben Aradon fog megtartatni október hatodikán a vértanuk halálának 25 éves évfordulója napján. Tervben van a honvédegyülés idejére egy oly kiállítást rendezni, a mely a szabadságharcra vonatkozó dolgokat tartalmazza. Ilyenek könyvek, hirlapok, kéziratok, okmányok, pecsétek, lobogók, képek sat. E kiállításból állandó és pedig nagy történeti fontosságú muzeum alakulhat. Teljesen egyetértünk a „Hon“-nal arra nézve, hogy a negyed-százados gyászünneppel pártkülönbség nélkül az ország összes hazafias polgárainak ünnepe lesz. Kétségtelen, hogy a nagy nap érdekét tetemesen emelni fogja az indítványozott történeti muzeum, mely még ma sok nemsokára veszendőbe menő nagy történeti fontosságú tárgyat megmenthet az enyészettől és megőrizhet az utókor-nak. Tudományos és hazafias szempontból egyaránt pártoljuk ezen történeti kiállítás eszméjét. Az, hogy épen a negyed százados ünneppel fog megnyitni, az okvetlen alkalmas az eszme népszerűsítésére s egyik garantiája a sikernek. Bizunk az aradi honvédegyület buzgóságában, s hiszszük, hogy mindent meg fog tenni a terv létesítésére.

A Bismarck elleni merénylet következtében a német hivatalos körökben uralkodó hangulatot illetőleg gen jellemzők a „N. Allg. Ztg.“ következő sorai:

Mint biztosan hírlki, a belügyminiszterium rendeletére nyolcz berlini rendőr küldetett Kissingenbe az államkancellár védelmére.

Minél szükségesebbnek tünik fel ily rendszabály és minél alkalmasabb ez, az aggódo kedélyeket megnyugtati, melyek Kullmann merényletét csak egy pokoli hangverseny első átható hangjának tekintik, annál inkább előtérbe nyomul azon fájdalmas gondolat, hogy gyalázat egy mivel nemzet államintézményében, ha egy miniszter — még hozzá egy olyan, ki hivatalát honfirtársai tulnyomó többségének akarásával és becsülettel viseli — Németországban egy gyógyvizet csak is fegyveres kíséret mellett használhasson! Mily gyakran ültünk mi a rablógarázdálkodással szemben Siciliában, a Peloponnesusban és más idegen tartományokban a pharisáusi kritika lovára. Most saját szemünkben találjuk meg a gerendát!

Feljogosítanak-e ily állapotok azon nagy önérdetre? Sokkal jobb lábon csakugyan nem állhatunk mindaddig, míg Németország közepén egy államhivatalnoknak, ki a pápa elégedetlenségét vonta magára, élete nincs biztonságban! De ezen állapot, hogy a pápa azon helyzetben van, miszerint valakit Németországban földönfutónak nyilvánítson és ítéletének kivételére végrehajtokat találjon, kik az ő fenyegető „kövecskéit“ ölmogyókká változtassák, elviselhetlen és kell, hogy véget érjen. — Az egyedüli irat, mely Kullmannnál találtatott, egy költemény volt, mely a „pápa szenvedéseit“ írja le. — Ezen ezredzenével vonult az ultramontán gyilkos a küzdterre! Vajjon gyanította-e a papi „Eichsfeldi Wochenblatt“ szerkesztője, midőn ezen Tyrtausnak hasábjait megnyitotta, hogy minő gyalázatos tette segített ő lelkesedést szítani? Lehetetlen, hogy szemünket elzárjuk ily dolgok előtt, hogy a mennyire a jezsuita erkölcs döntő befolyása terjed, a német civilisatio kérdésbe jöjjön és a német nép és legjobb férfainak élete és biztonsága minden nap és minden órában banditák által veszélyeztessék.

A „Chemnitzer fr. Presse“ a német s o c i á l - d e m o k r a t á k l a p j a a következőleg nyilatkozik a Bismarck elleni merényletről:

„Ostoba baklövés — ha nem hatást kereső reklám — folyt le Kissingenben. Egy fiatal ember, állítólag kádárlegény, kinek bizonyosan nem volt keresete, semmi okosabbat nem tudott tenni, minthogy Bismarckra löjjön, természetesen úgy hogy a hercegeben valami kárt ne tegyen. (Következnek a Wolf-féle telegraph-bureau közleményei.) Nekünk — a mint már ki is jelentettük — a dolog egy kissé gyanusnak tetszik, s önkénytelen az I. Theophil spanyol király elleni merényletre gondolunk, mely annak barátaitól rendeztetett a hanyatló érdeket a népszerűtlen uralkodó iránt fölbresztendő. — Továbbá eszünkbe jutnak azon mondvacsinált complotok, melyekkel a francia rendőrség III. Napoleon hanyatló népszerűségét élesztgette. — Nem mondjuk, hogy a Bismarck elleni merénylet hasonló eset volna, mindamellett már csak a sürgönyök tartalma is megdöndölő való. Nyílt téren löttek Bismarckra. Vessük össze evvel azon nemzeti szabadelvű reporter tudósítását, ki Bismarck kocsija mellett lesz, hogy a nagy államférfi miképen szokik ki a kocsi-ból, hogy aztán erről lapjában hasábotok írasson. Pedig e reportereknek bizonyára lehetetlen volt a rendőrök tömegén, kikkel magát Bismarck körülvészi — áthatolni. Hisz Varzinból, a hol pedig a herceg biztosabban érezhette magát, egy reporter maga bevallotta, hogy csak azon háza,

akarta látni messziről, melyben Bismarck lakik, s máris feltartóztatott s elzárattott egy embertől, kiről kislít, hogy titkos rendőr. Miért volt az oly gondos rendőrség épen Kissingenben oly vigyázatlan, hogy egy kádárlegénynek sikerült a herceg közelébe menni s rá löni?

Egy kath. főpap Dulinski gneseni k a n o n o k nyilatkozatából a következőt közöljük: Püspökei és papjai a kath. egyháznak! Üdvöztünk most alkalmat szolgáltat nekünk, kivinni azt, hogy ezen átkos merényletből áldás eredjen a kath. egyházra, sőt az egész emberiségre! Ti püspökök, ti, kiknek elvitázhatlan első-sége van, menjetek most is a papok és világiak előtt! Nem az által, hogy magatokat megzabolgattátok és a börtönbe vezetni engeditek, szerezték ti diadalokat a kath. egyháznak! Csak akkor, ha ti, nem vá vá felhívásra, saját sngal-latotokból a legbuzgóbban gondoskodtok arról, hogy azon rémület, mely saját bensőtöket az egyházért elkövetett gyilkos merénylet hírekor kétségtelenül áthatotta, minde-nütt elterjedjen és a legszegényebb kunyhók lakóinak szí-veiben is szüntelenül visszhangozzék, az egész ég örven-dezni fog és a földön a legkésőbb ivadék is szeretettel és megindulással fog reátok gondolni.

Mily szép volna, ha a püspökök a Kullmann-féle merénylet folytán indítatva éreznék magukat, legközelebb ismét Fuldában összegyűlni! Most volna ideje a püspöki magas polczról hatalmas és kenetteljes szavakat intézni a katolikuskokhoz és ez által a vad Zeloták sziveiből a sötét dámoni hatalmakat elűzni!

Országgyűlési tudósítás.

A képviselőház ülése július hó 23-án.

Elnökök: Perczel Béla. — Jegyzők: Beöthy, Mihály, Széll, és Wächter. — A kormány részéről jelen vannak Bittó, Ghyezy, Szapáry, Pauler és Szende miniszterek.

A múlt ülés jknyvének hitelesítése után Wächter magán kérvényt ad be. — Eördögh Fr. a b. gyomai első ipartársulat kérvényét az iparkamarák megszűntetése tárgyában. — Boér Ant. a gy.-sz.-miklósi cizmadia társulatát ugyanazon tárgyban.

Helyi két régebbi interpellációját kitöröltetni kéri, ellenben egy harmadikat megsűrtet. — Pulszky F. a „Diritto“ ügyében tett interpellációját töröltetni kéri. — Majoros szintén törölteti a lovasut, a rendőrség és a nemz. színház intendatúrájára vonatkozókat, míg a többieket megsűrteti.

Napirenden van a választási törvény 12. §-ának folytatásának tárgyalása.

Orbán Balázs hivatkozva Eötvös Károly tegnapi beszédére, melyben azt mondja, hogy a jognak és kötelességnek ne legyen két kamarája. — Ezt elfogadja, de úgy tapasztalta, hogy a kormány pártján épen két kamarája szokott lenni az igazságszolgáltatásban: külön a jobb, külön a baloldal számára. Itt is van egy clausula, melyben az, ki adóengedélyt kap, nem tekintetik adóhátralékosnak. Már most tehát a kormánytól függ, kit jogosítson fel, kit ne. Hivatkozik arra, hogy a külföldi adórendszer egészen más s reánk azok példája nem alkalmazható. Példát hoz fel az adóexecutiók eredményére, hogy egy faluban, mely elemi csapások által volt sújtva, fölfolyamodás dacára az executio oly szigoruan hajtattott végre, hogy ott, hol eddig 180 fogat volt — ma 10—15 van. Ez nem a politikai moral, hanem a lelketlenség politikája.

Ezután a § 2-ik pontjára tér át, példákat hoz fel, hogy állurügyek alatt minő pártpolitikát üznek szemben az egyesek szabadságával, sőt életével. Szerinte a pont a bírói visszaéléseknek lenne megörökítése. E pont kitörölését kívánja s ha ezt a ház el nem fogadná, módosítást nyújt be, mely „bírói vizsgálat“ szó helyett „bírói ítélet“ szót ajánlja, a pont végén pedig oly módosítást kíván tétetni, hogy választási kihágások miatt letartóztatott választók jogaikról meg ne fosztassanak.

Fabrizius Károly a §-ba föl vett intézkedéseket helyesli, mert szükségesnek látja, hogy a polgárok kötelesség teljesítésére szorítottassanak. A felgyűlt adóhátralék szerinte 170 millió. A nagy adófizetők épen nem teljesítik hazafi kötelességüket. Különösen Alsó-Fehér és Küküllő megyékre hivatkozik, hol nagy hátralékok vannak, kétségtelenül nem szegény embereknek csak. Ő azt hiszi, hogy ha az adóhátralékok nevére benyújtatnék, ez az ország pénztárának nagy hasznára válnék. Ő a §-t változatlanul elfogadja.

Ghyezy Kálmán pénzügyér kijelenti, hogy 6 117 millióra tette az összes adóhátralékokat; az ezzel ellentétes adatok hibásak. Ő rendeletet bocsátott és az igazgatóságokat utasította, hogy a szegény földnépet ne exekválják, hanem a 120 frton fölül tartozókat s kik nem földművelésből veszik jövedelmüket, szorítsák meg. Sajnálja, hogy nem sujtott meggyéből sem foly be néhol az adó.

Ezután a Huszár tegnapi fölszólítására felel. Huszár jogosultságát nem tagadja, hogy mint képviselő e kérdést tehetné, de ő, mint rokon ezt legkevésbé szeretett. Különben az 5. pont intézkedését mint adóbehajtási eszközt nem fogadhatja el: más oldalról azonban helyesnek és méltányosnak tartja, hogy politikai szempontból ez bőví-tessék s a kötelesség együtt járjon a joggal s talán az adó önkényes befizetésére is alkalmat fog nyújtani. Kijelenti, hogy neki mint az ország pénzügyei kezelőjének, még akkor is el kellene e pontot fogadnia, hogy ha miniszter-társai közül egyik sem fogadná el. Ki is mondja, hogy arra reá szavaz. (Eljenzés jobbról.)

Lázár Ádám különösen a központi bizottság ellen kel ki, mely mind a sajtószabadság, mind a többi kérdé-sekben tul ment még a miniszteri javaslaton is, s azt több példával illusztrálja. Vádolja a kormányt azzal is, hogy az egyeni szabadság ősi törvényét, mely az angol „Habeas Corpus“ actának felel meg, semmiképen nem fejtette; sőt ellenkezőleg sem a büntető codex nincs meg, sem pedig

törvényes elbánásban a vizsgálati fogságban levők nem részesülnek, — mint azt a Tisza Kálmán közelebbi börtönügyi interpellációjából Paulerrel folytatott vita tanusítja.

Ezután hosszasan beszél a büntető eljárásokról kivált a választások alatt. Ő még azon javítással sem elégszik meg, melyet a §-ban a közp. bizottság tett, hogy a választási jog elvonását vizsgálati fogság esetében jogérvényes határozathoz köti; mert a határozat még nem ítélet. Nagy anomáliát lát abban is, hogy ha egy képviselő péld. programja szóval előadásáért megbüntettetik, ennek kinyomott példányaiért a sajtótörvények utján ítéltetik el, s még csak az kell, hogy csóddel is megtámadtassék, ekkor egy rókáról nem 2, hanem 3 bór lesz huzva.

A 3-ik pontot már csak azért sem fogadja el, mivel a tjavaslat 97—99. §-ai még nem törvények és nem is hiszi, hogy azok így keresztül menjenek, ha csak a büntetések végtelen sorával a választói jogosultságot teljesen megsemmíteni nem akarják.

A 4-ik pont a csódeseteket illetőleg azért nem állhat meg, mivel a tegnap kihirdetett tcz. szerint így esetek jövőre büntetőjogilag levén kezelve, ha vétkes bukás lenne, az úgy is a büntetőjog eljárása alá esik, maga a csódnítyás még politikai hátrány nem lehet.

Az 5-ik pont minden államkincstári és nemzetgaz-dársági érdekekbe ütközik, és legfőleg egy boszantó el-járára vezetne, midőn látjuk, hogy az alsóbb osztálybe-liek inkább lefizetik adójukat, míg a vagyonosabbak ha-lasztást nyerhetvén nem tesznek eleget kötelezettségüknek, és még is választani fognak. Csóddal, hogy Ghyezy pénzügyminiszter még egymaga is kész ezen szabályt min-társai ellenzése dacára elfogadni, ámbár nem tekinti azt az adóbehajtásra nézve kényszereszköznek, egy alkotmá-nyos erkéki magyar embertől szép és ürügyes okoskodás. Különben pártolja Helfy módosítványát, esetleg Péchy kü-lönvéleményét.

Csemeghy Károly Szontagh Pál azon tétéle ellen szólal föl, melyben a tjavaslatot parlamenti hypocrisisnak nevezi. Kéri, miben áll ez a parlamenti hypocrisis, holott a 48-iki sajtótörvény 6. és 7. §-ai csakugyan felségérs-téről és perduellioról szólnak s csak míg az ily bünösök bü-ntetéseket szenvedik, zárja ki a törvény jogaik gyakorla-tából. Ő tagadja, hogy a törvény oldaldőfés lenne a sajtó ellen. Ő barátja a sajtószabadságnak, de egészen más azon szabadság támogatása, mikor az a polgárok, az állam, a társadalom ellen lázít. Azt állítja, hogy Szontagh messze ment akkor, midőn azt mondta, hogy a közszellem a sajtó utján elkövetett vétséget nem itéli a más bünök mérté-kével.

Ez azt jelenti, hogy az ilyenek meg sem lennének büntetendők. Ez szerinte messze megyen, mert ha például valaki bérért az ország létele ellen lázít, a ki azokat egy-másra ingereli, akkor még is csak elítéli őket a közvéle-mény. Hivatkozik Tisza és Csernátóny nyilatkozataira, kik hasonló esetekben csakugyan kimondták a bünöst. Ez-után Helfy czáfolgatására tér át s külföldi, legkivált az olasz sajtó törvényt idézi, mely hasonló vétségekért ke-ményebb büntetéseket szab. Ezután szól a vizsgálati fog-ság miatt jogaikról megfosztottakra. Ő épen a függetlenség szempontjából nem helyesli, hogy azok szavazzanak, kik az adminisztratív hatalom alatt állanak. Szerinte csak szabad embereknek kell megengedni a szavazás jogát.

Oláh Gyula szerint nagy igazsa volt Szontághnak, midőn a törvényhozási hypocrisisról szolt, s ezt fényesen illusztrálta előtte szóló, midőn felosvasta a sajtótörvények 6. és 7. §-ait s elhallgatta a 12-ét, mely hat havi fogság s 300 frtig emelkedő bírsággal bünteti a magán személyek rágalmozait s kéri, hogy midőn a sajtótörvényben ez a legnagyobb büntetés, igazságos-e valakit vál. jogától egész évre megfosztani? Felsorolja ezután a múlt választási alkalmával a kormánypartiak részéről elkövetett vizs-zásleleteket, melyek arra indítják őt, hogy a vizsgálati fog-ságban levőkre vonatkozó intézkedést el ne fogadja. Majd áttérve az 5. pontra azt teljesen elfogadhatlannak tarja s ide vonatkozólag eme módosítást adja be: A 12. §. 5. pontja ekép szövegeztessék: „Azok, kik az összeírást, il-letőleg a kizigazítást megelőzőt évre összes egyenes adójo-ka-t el nem fizették.“

Szapáry gr. belügyminiszter kijelenti, hogy Helfy-nek azon feltétele, hogy az ő nézete e 12 §-t illetőleg nem azonos a közp. bizottságéval — egyenesen téves, mert ő az általános vita alkalmával mondott beszédében határozottan megnevezte az általa kifogásolt pontokat. — Továbbá két-sébe vonja azon állítást, hogy az 58 millió adóhátralék legnagyobb része a nagybirtokosoknál van kün. Orbán Balásznak megjegyzi, hogy az adóhalasztás a jelen tjavas-latban ben nem foglaltatik s így nem vádolható azzal a kormány, hogy ez uton korteskedni kíván. — Oláh Gy.vádját, hogy az összes bírói kar mindmegannyi korteszevér szokott szerepelni — határozottan visszautasítja. Előtte szóló indítványát az 5. ponthoz kivételnek tartja. — Ő e szakaszt a központi bizottság szövegezésében fogadja el azért is, mert ennek határozatát a 108. §. lényegesen megkönyíti. Szerinte az 5. pont távol minden pártérdektől tekintettel az országra sulyosodó terhekre egyedül azon szempontból vétetett fel a közp. bizottság által, hogy a ki politikai jogokat kíván gyakorolni, teljesitse egyszersmind kötelességeit is az állam irányában. — Pártolja a közp. bizottság szövegezését.

Elnök az ülést öt perczre felfüggeszti. — Szünet után

Simoncsics Béla: T. ház! Nem fogom a t. ház figyelmét sokáig igénybe venni; nem azért, mert az itt fel-hozottak nem bizonyították be azt, habár szép szavakkal mondatnak is el, hogy a tjavaslatnak e szakasza jogos és a szabadelvűséggel megegyező. Nem fogok reflectálni, t. ház, tegnap a jobboldal felkent bajnokai által elmondott beszé-dekre sem, mert meg vagyok győződve arról, hogy azok sokkal illetékesebb helyről kellő értékűkre fognak leszá-l-

littatni, ha ugyan egyáltalában birnak értékkel? tisztán csak szavazatomnak rövid indoklása végett emelek szót.

En, t. ház, midőn a törvényjavaslatot általánosság-ban a részletes tárgyalás alapjául elfogadtam, egyéb okok között azon remény is vezérelt, mert azt hittem, hogy a t. többség sincs meggyőződve e javaslatnak valami kitünő-ségéről, és hogy a t. többség sem tartja ezen tjavaslatot a választási törvények non plus ultrájának, és nem fog annak minden és legsérlemesebb §-aihoz makacsul ragasz-kodni. Ezen reményem jogosultságának valószínűsége lát-szott adni még maga a t. előadó ur is, midőn a napokban a javaslat egyik előbbi szakaszához Eötvös Károly képv. társam által beadott argumentum alapján kérte a t. ház által mellőztetni, hogy ez rosszabb magánál a javaslatnál. Már t. ház, ha maga a bizottság előadója is elismeri azt, hogy a javaslat nem jó, azt hiszem, jogos a remény, hogy akkor a javítások el fognak fogadtatni. Ma azonban a vi-tának eddigi folyamán meggyőződem az itt elmondottak alapján és hiszem, meggyőződtek mindannyian, kiket az enyémekkel ugyanazon remény vezérelt, hogy a jobb oldal-lal szemben, mihelyt a hatalom megtartásáról van szó, a józan kapacitációknak tere megszűnik.

Ezen javaslat a t. ház, mint olyan tététtel le a ház asztalára, mint a mely a 48-iki törvények praecisirozása akar lenni. Hangsúlyozták az eddigi szónokok, igen gyakra-n a 48. törvények intencióját, használta ezt maga a közp. bizottsági t. előadó ur egyéb érvek hiányában elégszer, sőt a miniszteri indoklás is, mint egyik fő pont körül forog, hogy ezen tjavaslat az eddigi magyarázatoknak gátot vetni akarván praecisirozni akarja a 48. törvényeket. T. ház! be kell ismerni, hogy a gyakorlat terén eddig történt magya-rázatok között ezen törvényjavaslat legrosszabb magya-rázata az 1848. 5. t. czikknek, és mit látnak t. ház?

Azt, hogy midőn a t. többség szónokai mindig a 48. törvény intenciójára, szellemére hivatkoznak, mégis ezen tjavaslat azon §-aihoz ragaszkodnak legerősebben, melyek határozottan ellentétben vannak a 48. törvényvel. Így van a jelen §. is, mert azt, hogy a 48. törvénynek egyik intenciója volt az is, hogy a választók sorában minél több pol-gára e hazának vételessék fel, tagadni nem lehet, valamint nem lehet tagadni azt sem, hogy a jelen tjavaslat ezen §-a még azokat is, a kik a 48. törvény szerint qualificálva van-nak a választásra, megakadályozza ezen jognak gyakor-latában.

Es itt engedje meg a t. ház, hogy ne hallgassam el azt, a mit tegnap Pulszky Ágost t. képv. ur mondott, és hogy röviden azt felelhessem neki, hogy azon egyének, kik a tjavaslat ezen §-ának védelmére keltek fel, mely a bünö-sökkel, rablókkel, gyilkosokkal egy categoriába sorozza azon választókat, a kik, akár elemi csapás, akár más anyagi körülményeknél fogva adójukat be nem fizethették, azon egyének nekünk a politikai morálról praecitációkat ne tart-sanak. (Helyeslés balfelől.) En a 12. §-t el nem fogadom és annak kihagyására szavazok. (Helyeslés balról.)

Horvát Gyula szelözötteti a közp. bizottság gyö-nyörü eljárását a tjavaslat szövegének megállapításánál s felhossa, hogy Pulszky Ágost két ízben tartott ékes phil-lipákája utáni, melyeket mint egyik osztály előadója ezen osztály nézetei mellett emelt, a szavazásnál általános bá-mulatra mind a kétszer leszavazta saját osztályát, miből világos, hogy Pulszky Á. képvis. elheli Pennsylvaniát, Mas-sachusetts-t, de saját osztályát bizonyosan nem képviselte. — Azon egészen szemrehányás hangján felemeltett évrre, hogy jogokkal kötelezettségek is járnak, hangsúlyozza, hogy a jobboldal mondatja ezt a vezeklés, a tettere bátorítás, de semmi szín alatt nem a szemrehányás hangján, mert a job-oldal 7 évig gyakorolt jogai mellett ugy teljesítette kötelessé-geit, hogy ha utána egy második többség szintén így fogja e kötelességeket teljesíteni, bizonyára nem lesz neki mit tönkre tenni. — Nem tartja egyébnek, mint a szenvedélyek fellá-zításának a választási törvény ellen, a midőn a jobboldal által hiválóan hangsúlyozott hibás, hiányos B. tabellák alapján adatik meg a polgároknak a szavazati jog. Szemére veti ezután Ghyezynek, hogy mai beszédében kijelentvén, mi-szerint pénzügyi szempontból ily törvényt nem szeretne elfogadtatni, végül kijelenté, hogy ha miniszter-társai mind ellene szavaznának e tjavaslatnak, ő kötelességének tar-taná arra reá szavazni. — Pártolja a különvéleményt s ha ez el nem fogadtatnék, eme módosítást adja be: „A 12. §. 5. pontjának e szava után „évre“ tétessék: az egész or-szágban levő birtokaik utáni összes adókat, valamint az előző évekből fenlevő adóhátralékaikat el nem fizették.“ — Pulszky Á. kijelenti, hogy ő osztályától függetlenül érezte magát s eljárását a szokás szentesítette. — Cser-nátóny tiltakozik az ellen, hogy személyes kérdés örve alatt valaki a házban az osztályülésekről peroráljon.

Almássy Sándor: T. ház! Azon §-okon keresztül mentünk már, melyekben a választók jogai elvétettek s itt a 12-ik §-nál a belügyminiszter ur és mások által is fel-szóllítottunk, hogy ne tekintés az §-t pártkérdésnek, hanem higgadtan és tárgyilagosan szóljunk azokról. Ha a t. belügy-miniszter ur és mindazok, kik itt ily szeliden s ártatlanul beszélnek e szakaszról, a választásoknál is ily bárányszeliden viselnék magukat (Derülték a baloldalon), semmi aggo-dalmam nem volna. De miután látom, hogy a választások alkalmával a szelid báránykák farkasokká válnak (Derült-ség és helyeslés a baloldalon), nem tehetem, hogy ne ug-y bíráljam e §-t, mint a mely pártszempontból hozott be.

Mindjárt az első pontban behoztatnak a sajtótörvény egyes szakaszai. Helfy képviselő társam felhozta, hogy miért nincs abban benne azon szakasz, mely az erkölcs-telességet bünteti? Eötvös képviselő ur bevallotta, hogy az tévedésből maradt ki, s én hajlandó voltam azt hinni, hogy csakugyan tévedésből maradt ki. Mi okozta ezt, az hogy mindig politikai machinatiókon jár eszük, mit mutat Eötvös képviselő ur példája, ki nem adott be módosítványt beszéde végével arra, hogy a tévedésből kimaradt szakasz behozassék. (Felkiáltások a baloldalon: Igaz! Igaz!)

Folytatás a mellékleten.

Melléklet az E

Midőn a sajtó v hozni, nem egyéb ez, m czélba vétele. Csudálk hozni, holott csak r politikai üldözések ke lyen utálatot gerjeszt akkor bitóra függeszt lamcancellár. És mo akarják kezdeni?

Átmegyek a más ságban levőktől akar képviselő ur azt mond hogy egy ártatlan fog de hiszen egyes esetek esetekből ne csináljunk ha egyesek ártatlanul kább meneküljön szá de nem így áll a dolo belügyminiszter urra van épen mai napság ez nem ugyan feje volt a és azon idő alatt törté b lehetem, hogy itt ezer cletbe is át fognak me

Történt ugyan

oroza megtámadtatta lést is kaptak. A szolg teseket beküldötte Eg liak voltak, a kir. bi hadon bocsátattak. M szolgabíró erős kísérő azok a királyi biztos áltások a baloldalon : Derülték a baloldalon a szolgabíró ablakát b folytán katonákat küi baloldaliakhoz, mert je

A baloldaliak fel jobboldaliak nagyszer balon. Igaz! Igaz! A lattattak, sőt maga a k sűrtetettek Abonyban (Mozgás és zaj.)

Ha ilyen előzmén tekinthetjük mi oly a mely a vizsgálat alatt nem csak akkor történt beidézettek veszekedés bíróval, jegyzővel, kitű volt a faluban vagy ped botosokat fogadnak fel kezdjék meg a vereked 60—70-en és a tömlőcz ártatlan dolog, s ez a mértékben nevelni, mert tartotta a befogatást, m elzárattott, ezt dicsőségű erkölcsiségre a legnagyobb

Ezután szóló átr pénzügyminiszter urat. §-hoz, ugyan mit tett nézve, hogy a honpolgár hessék. Számtalan indit az annyira megromlott Magam is indítván mondhattak volna jobba kor, midőn a kormány s be is fizetethessék, ha vétele által, akkor azt legszebb joguktól megfő első sorban a kormány

TA

A ma

Ira: T

Azért, mert irigy ember is.

Atkárj tehát indu midőn azon tájról, hol és éles felkiáltások törté ság meghallotta.

— Mi az? — kérd

— Oh, ily hangok

Atkárjné, néhány pillau

De nézze csak, a l

Az ember önző. F remtve. Az önfentartás állatnak lehet nevezni, e ösztön valakiben, anna mikor hát a világ állatok

Ez az önfentartási dilában tartja az embere ellensége a másiknak, a dig kész a másik érdekét ama roppant civilizáció zad kérdedik, meglehető

Melléklet az Egyetértés 94-ik számához.

Midőn a sajtó vétségére ily büntetéseket akarunk behozni, nem egyéb ez, mint a politikai zaklatások és üldözések czélba vétele. Csudálkozom, hogy ilyeneket akarnak behozni, holott csak rövid idő előtt láttuk a hazában az ily politikai üldözések keserves szomorú voltát, és láttuk milyen utálatot gerjesztenek azok, és láttuk azt, hogy a ki akkor bitóra függesztetett, most miniszter elnök, sőt államcancellár. És most önök e politikai üldözéseket újból akarják kezdeni?

Átmegyek a második pontra, mely a vizsgálati fogásban levőkől akarja elvenni a szavazati jogot. Eötvös képviselő ur azt mondja, hogy meglehet, hogy lesz rá eset, hogy egy ártatlan fog e miatt szavazati jogától elüthetni, de hiszen egyes esetek megtörténhetnek ugyan, de egyes esetekből ne csináljunk zajt. En pedig azt mondom, hogy ha egyesek ártatlanul szenvednek, már az nagy hiba. Inkább meneküljön száz bűnös, mint egy ártatlan lakoljon. De nem így áll a dolog az életben, a gyakorlatban. Épen a belügyminiszter urra hivatkozom, hogy milyen kezekben van épen mai napság ezen ügy (Halljuk!) Hevesvármegyében nem ugyan feje volt a vármegyének, hanem királyi biztos és azon idő alatt történtek oly dolgok, melyek után nem hiszem, hogy itt ezen beszédek, ártatlan képmutatások, az életbe is át fognak menni.

Történt ugyanis egy községben, hogy békés polgárok orozva megtámadtattak és megverettek, nehéz testi sérülést is kaptak. A szolgabíró megvizsgálván az ügyet, a teteseket beküldötte Egerbe a fogházba, de mert jobboldaliak voltak, a kir. biztos rendelkezéssel folytan más nap szabadon bocsátattak. Megütközvén ezen a kerület, maga a szolgabíró erős kísérő levéllel újból beküldte őket, hanem azok a királyi biztos ur által újból kibocsátattak. (Felkiáltások a baloldalon: Ki volt az! Szapáry Gyula volt! Derűtség a baloldalon.) Történt kérem, hogy Verpeléten a szolgabíró ablakát bevették, azokat bequartélyozták a folytan katonákat küldtek oda, a királyi biztos intézkedése baloldaliakhoz, mert jobboldaliak verték be az ablakokat. A baloldaliak felfüggesztettek hivatalaiktól, míg a jobboldaliak nagyszerűen korteskedtek. (Felkiáltások a balon. Igaz! Igaz!) A baloldali választók elfogattak, zaklattattak, sőt maga a királyi biztos által is meghívatván, sürgettek Abonyban, hogy jobboldaliakká legyenek. (Mozgás és zaj.)

Ha ilyen előzményeket tudunk kérem alásan, nem tekinthetjük mi oly ártatlannak ezen törvényjavaslatot, mely a vizsgálat alatt levőkre ily súlyos büntetést szab. De nem csak akkor történt ez így, hanem máskor is; Nánáról beidézettek veszekedésért, lázításért, és mikor bejöttek, a bíróval, jegyzővel, kitünt, hogy még csak szóváltás sem volt a faluban vagy pedig, hogy olyan provocatúrákat, t. i. botosokat fogadnak fel és beküldték a faluba, hogy ezek kezdjék meg a verekedést. Így fogattak be számtalanok 60—70-en és a tömlőcbe vették. Ez tehát nem olyan ártatlan dolog, s ez az erkölstelenséget a legnagyobb mértékben neveli, mert azon nép, mely azelőtt szegénynek tartotta a befogattat, midőn most, ily körülmények között elzárattott, ezt dicsőségnek tartotta, és ez a közrendre é erkölcsi ségre a legnagyobb kárral van. (Helyeslés balon.)

Ezután szóló átmegy az 5-ik pontra s kérni a t. pénzügyminiszter urat, ki oly erősen ragaszkodik ezen 5-hoz, ugyan mit tett pénzügyminisztersége alatt arra nézve, hogy a honpolgárok adójukat könnyebben megfizethessék. Számtalan indítvány jött innét ezen oldalról, hogy az annyira megromlott hitel helyreállításáért.

Magam is indítványoztam jó-e vagy rossz az mindegy mondhattak volna jobbat, de nem mondtak semmit és akkor, midőn a kormány semmit sem tett arra, hogy az adó be is fizethessék, ha nem más módon, hát kölesön felvétele által, akkor azt hiszem, nincs joga a polgárokat legszebb joguktól megfosztani. Jó. De akkor elvárom, hogy első sorban a kormány menjen előre és ismérje kötelessé-

gének, hogy ha valaki adóját nem fizette, tartsa kötelességének megfizetni. (Közbekiáltások. Ki az?) Én nem mondom meg, hogy ki az, de azt mondom, hogy mindazon képviselő, ki ezen 5-t azon oknál fogva mint azt Ghyczy Kálmán ur értelmezte, hogy polgári kötelességének tartsa ha ezt megszavazza és hátralékban van, kötelességének tartsa állásáról lemondani (Élénk helyeslés jobb felől) mert azt hiszem, hogy nincs szebb mint a következetesség. De mind a mellett én e szakaszt igazságtalannak tartom.

Nem azért, mintha mi nem akarnók megfizetni az adót mint azt ránk szokták fogni, hanem mert vannak körülmények, midőn a legjobb akarattal sem fizetheti meg az adózó nép a maga adóját, nem egy, de 2—3 éven át. A mi gazdasági, égalji viszonyaink mellett tudjuk, hogy gyakran ugyanazon vidék több éven át szokott csapásokkal sújtani. Így Hevesmegyében vannak községek, ahol 3 éven át semmi sem termett. Igazságos-e, ha az annyira sújtott ember, kinek semmi enni valója nincs és még családját sem bírja táplálni, még polgári jogaitól is fosztatik meg?

A mi azt illeti, hogy nagybirtokosokra nézve akarnak kivételt tenni és azt mondják, csak azon adót fizessék meg, melylyel az illető választó kerületben tartoznak s itt a belügyminiszter ur, ki annyira buzgó, egyszerre azt mondja, hogy bizony annak kipuhatlósága nehéz lenne, vajjon másutt is kell-e fizetnie adót az illetőnek.

Én, miután látom, hogy határozottan ragaszkodnak ezen törvényjavaslathoz, járulni fogok ahoz, a mit Horváth Gyula t. képviselő társam beadott, t. i. hogy nem csak a kerületbeli, hanem az összes adóhátralékokat befizessék.

Sokszor említettett már itt és Pulszky Ágost képviselő ur is mondott olyanokat, hogy azokat említés nélkül hagyni nem lehet. U azt mondá, hogy mi félrevezettük a népet. (Ellenmondás balról.) Határozottan megmonda, hogy e párt. Én szavamra mondom, hogy semmi egyebet nem mondtam, mint a mi alapos volt és pártom tagjairól sem tudom, hogy mást mondtak volna. Igen is mondtunk, hogy elpazarolták a pénzt, állásokat adtak olyanoknak, kik nem dolgoznak. Vajon nem volt igazságom? Nem jönnek-e fel Pestre az emberek ügyeiket sürgetni, hasztalanul? Mondottuk, hogy vasutakat csináltak, melyek megbuktatták a hazát és melyek kamatbiztosítását nem bírjuk fizetni.

Indítványoztuk, hogy csináljanak hálózati tervezetet. Elmulasztották. Nem volt-e igazunk? Nem jutott-e tönkre az ország? Mondtuk; hogy a közösgyi egyezmény megfosztja önállóságától az országot és miatta nem virágozhat fel a haza. Mondhatják önök, hogy virágozik az ország? Igen is mondtunk, hogy annyi terhet vállalt magára az ország, mely alatt összerokadni kénytelen. Nem volt-e igazunk? De azt, hogy az adót ne fizessék, soha se mondtuk, az nem igaz. A mi a 108-ik 5-t illeti, erre egy módosítványom van. Maga ezen 5. jelzi, hogy itt adóhátralékok miatt törvénybeli intézkedések lesznek szükségesek. Ez a beszédekben ki is fejeztetett.

Nem tudom, mily rendszert kíván követni a pénzügyminiszter ur az adóhátralékok tekintetében; nem tudom, hogy más rendszert akar-e követni, mint az eddigi volt, de tudom, hogy eddig mindig a szegény ember szenvedte a kárt, mert a szegény ember nem tudta a reklamatiókat megtenni, holott a birtokos ember, a törvényt ismervén, reklamatióját megtette és e tekintetben előnyben részesült. Ennélfogva, ha ezen szerencsétlen 5 elfogadtatik, indítványozom, hogy halasztassék el az 5-ik pont a jelen választásokra nézve és aztán később lépne életbe a határozomány. Különbön pártolom Helfy képv. ur indítványát és Pécly képviselő ur módosítványát vagyis a különvéleményt.

Popovics-Desseanu J. e szakaszt a legnagyobb mérvben igazságtalannak tartja s felemlíti, hogy a megyei képviselő testületek tagjai ezután ugyanez alapon levén választandók, különös, hogy míg e tagok fele, mely választás utján jut be a képv. testületbe, csak adója pontos lefizetése után választható, addig a másik virilis félre e kötelezettség nem rovatik, továbbá, hogy míg az ország-

gyűlési képviselők csak adó alapján választhatók, addig a főrendiház tagjai minden megszorítás nélkül foglalhatják el helyeiket. Ily körülmények közt üres phrasáknak tartja a jogok és kötelezettségek együttes hangoztatását. — Végül eme módosítást adja be: „A 12. § 1. pontjának szövege a „sajtóvétség“ szöveg kihagyatván, helyette e szakas tétesse: kik az 1848. II. t. cz. 5. pontjában körülírt büntett vagy vétség“, — továbbá a 2. pont teljesen töröltessék.

Pallavicini ögróf a főrendiház jegyzője áthozza a főmősi csatlakozásra, a temesvár-orsovai csatlakozásra, a győr-ebenfurti, a vágvölgyi vasutakra vonatkozó változatlanul elfogadott javaslatokat, melyek szentesítés alá fognak terjesztetni.

Nagy György a ház egyik enfant terribleje által elene emelt vádakra kíván röviden válaszolni s heves tiltakozások és zaj közt a jobboldali padokról — szemrehányásokat tesz a jobboldalnak s bámulattal látja, egymond, ennek azon cynismusát, hogy magának vindikálja, miszerint csak ő teljesíti adófizetési kötelezettségét a haza irányában. Kérni, hát igazság az, hogy az egyik polgár 10—50 kr hátralékért megfosztatik szavazati jogától, míg a másik 50,000 frt mellett is szavazó maradt, higgye meg, egymond, a belügyminiszter, hogy hitelünk a külföld előtt ily módon távolról sem fogjuk fentartani, sőt inkább mind ebből csak azt fogják látni oda kün, hogy még mindig göröcsösen ragaszkodik a hatalomhoz azon párt és azon kormány, mely 7 év alatt világosan bebizonyította tehetetlenségét (Roppant zaj jobbról és felkiáltások: rendre! rendre! Elnök megint szónokot.) — Szóнок e szakaszt el nem fogadhatja s pártolja Pécly indítványát. Ülés vége 2¼ órakor.

A főrendiház ülése július 23-án.

Elnök: Majláth György. — J e g y z ő k: Zichy F. Viktor gr. és Pallavicini ögr. — A k o r m á n y részéről jelen vannak: Bittó, Ghyczy, Zichy, Bartal, Wenckheim és Szende.

Szögyényi M. László az állandó 3-as bizottság jelentését adja be a méter mérték póthiteléről, mely napirendre tűzetik. — Wächter Fr. a képv. ház jegyzője áthozza a közelebb szentesített törvényeket. — A román vasúti csatlakozásra vonatkozó javaslatot Eötvös D. b. újabb megfontolás végett a bizottságokhoz visszautasítottatni kéri, mely azonban általánosságban s részleteiben minden vita nélkül változatlanul elfogadtatik.

A temesvár-orsovai vonalra vonatkozó javaslat ellen Eötvös D. b. felhozza, hogy ez nem nekünk, de Romániának, az osztr. államvasutaknak használ, s hogy a két vonal együttes megnyitása nincs biztosítva. G h y c z y hosszán védi a javaslatot, mely minden vita nélkül elfogadtatik.

Hasonlóan minden vita nélkül elfogadtattak a győr-ebenfurti, valamint a vágvölgyi vasutakra s végül a métermértékre vonatkozó javaslatok.

Keglevich B. gr. a fővárosi rendőrség hanyag mulasztásai tárgyában interpellálja a belügyért. — A jkönyv hitelesítése után az ülés 1 órakor véget ért.

A protestans jogakademiák.

A közoktatásügyi miniszter legközelebb egy szabályrendeletet adott ki, melyben ezen fensőbb intézetek szervezését avagy jobban szólva egyetemi rangra emelését körvonalozta az államfelügyelete alatt levő jogakademiákra nézve. A rendelet általában véve köztetséssel fogadtatott s két r.-kath. püspöki jogakademia, az egri és pécsi, melyek az állammal semminemű összefüggésben nincsenek, rögtön elfogadta azokat, míg a protestans intézetek vagy hallgatással mellőzték az egészet vagy épen nyíltan felszóltak ellene, mint az autonomia nagy megsértése ellen. Nem feszegetjük ezen feltűnő eljárás okait. Akár az

mily visszafizetésben t. i. az a pofon részesülne, melyet a Marczí ábrázatára nyomának.

„Károly“nak hívták a Marczí botját, s mintha öntudattal dolgozna, mintha érezné a lecsapás közelgő pillanatát, ily eseteknél már előre ágaskodni kezdett.

Jóska Sebjus mellé húzódtott, s oda sugta neki: „mindjárt ágaskodik a Károly.“

Sebjus visszamormogta: „Van még ő nála nagyobb ur is.“ Ez alatt a kocsis és Marczí farkasszemet néztek egymással Szepi a hintó védve alá vette magát. Ugy látszott, hogy a harctéren senki sem akar részt venni, s hogy a tartalék-had csakis figyelő állásra szorítkozik.

A kocsisnak nem tetszett ez a dolog. Ahoz volt ő szokva, hogy egymás pártját fogja a cselédség, s valóban ez a szokás nagyon is izgágává tette őt otthon, mert ha többedmagával volt, nem akart félni senkitől. Most látta, hogy nem számíthat a fedezetre, s ez lohasztani kezdé harszi kedvét. Marczí ellenben hozzá volt szokva az egyedüliséghez, s kivált ahoz, hogy nem egy emberrel szokott szemben állni. Óriási volt tehát a sulsuly, melyben most a kocsis fölött látta magát.

Károly — ez volt a kocsis neve — gondolt is valamit úgy hirtelenében, hogy t. i. mikép lehetne e veszedelemből szabadulni, hogy a győzelem látszata azért még is az övé maradna.

Egy komisz parasztnak csak nem adhatja meg magát. Leeresztette tehát kezét és így szólott: — Köszönd, hogy velünk van a méltóságos ur, mert majd megtanítalak emberségre.

Csak hogy a méltóságos ur említése nem idézte elő a várt hatást. Marczí a halálról sem szokott félni, már pedig annál a méltóságos ur sem nagyobb ur.

— Zsidó! kiáltá kitűnő haraggal a csordásbojtár. — Ez a szó volt legnagyobb káromkodása. Az istent csak ad-

ban bírnak értékkel? tisztán indokolása végett emelek szót. törvényjavaslatot általánosság-lapjával elfogadtam, egyéb okok értelt, mert azt hittem, hogy a t. e javaslatnak valami kitűnő-g sem tartja ezen tjavaslatot a plus ultrájának, és nem fog esebb 5-aihoz makacsul ragasz-sulságának valószínűséget lát-lódó ur is, midőn a napokban akaszához Eötvös Károly képv. mentum alapján kérte a t. ház oszabb magánál a javaslatnál. zottság előadója is elismeri azt, hiszem, jogos a remény, hogy fogadtatni. Ma azonban a vi-ggyőződtem az itt elmondottak yőződtek mindannyian, kiket az ny vezérelt, hogy a jobb oldal-talom megtartásáról van szó, a megszünik. s, mint olyan tétetett le a ház 8-iki törvények praecisirozása az eddigi szónokok, igen gyak-óját, használta ezt maga a közp. b. érvek hiányában elégszer, sőt mint egyik fő pont körül forog, gi magyarázatoknak gátot vetni ja a 48. törvényeket. T. ház! be-rlat terén eddig történt magya-yavaslat legroszabb magyará-é, és mit látunk t. ház? többség szónokai mindig a 48. emére hivatkoznak, mégis ezen aszkodnak legerősebben, melyek nnak a 48. törvényvel. Így van t a 48. törvénynek egyik inten-asztók sorában minél több pol-d, tagadni nem lehet, valamint hogy a jelen tjavaslat ezen 5-a törvény szerint kvalificálva van-dályozza ezen jognak gyakor-

mellékleten.

TÁRCZA.

A mai világból.

Regény. — Irta: Tóvölgyi Titusz. (Folytatás.) VII.

Változások.

Azért, mert irigy még a legjobb szív, még a legjobb ember is. Atkárý tehát indulóban volt Árpád és Méray felé, midőn azon tájról, hol Méray kocsija állt, káromkodások és éles felkiáltások törtek fel, hogy azokat az egész társaság meghallotta. — Mi az? — kérde a grófné. — Oh, ily hangokat gyakran hallani itt, válaszolá Atkárýné, nehány pillanatrai hallgatás után. De nézze csak, a férfiak az ajtó felé sietnek!

VIII.

A váratlan.

Az ember önző. És miért önző? Mert úgy van temertve. Az önfentartás ösztöne az, a mit az emberben állhatnak lehet nevezni, és minél nagyobb az önfentartási ösztön valakiben, annál nagyobb benne az állat is. De mikor hát a világ állatoknak van alkotva. Ez az önfentartási ösztön, ez az önzés, folyton halálában tartja az embereket egymás ellen. Minden ember ellensége a másikkal, a mennyiben saját érdekéért mindig kész a másik érdekét feláldozni. És ez az állati érzék ama roppant civilizáció légkörében, melylyel a mai század kérédek, meglehetősen fejlődésnek örvend.

autonomia tulzott s igaztalan felfogása, akár tisztán a megkövetelt reformok létesítésére szükséges anyagi erő hiánya okozta azt: egészben véve csak sajnálnunk kell, hogy így történt, mert ezen látszólag csak felekezeti különülés határozottan a közművelődés rovására történt. Az egyetemi jogi facultások mintájára ezentúl négy tanfolyam már alakult s a kor kívánalmai szerint berendezett állami és r.-kath. jogakademiákkal szemben a három (sőt Eperjesen két) osztályú akademiának alig nevezhető prot. jogi zingintézetek tovább is képesek fentartani magukat, erélytelen kormányunk, mint Geduly esete s a szász universitás büntetlenül maradt felekezeti nyilatkozata eléggé bizonyítja, még a törvény tiszteletét sem képes a protestáns felekezeti irányban megkövetelni, annyival inkább valamely egyszerű szabályrendeletét. Ezen esetben azonban nagyon valószínű, hogy a jogtudományra készülő ifjak legnagyobb része a kenyérhez jutás ellen könnyebb nemét fogja választani s a hazánkban már is nagy számmal létező féltudósok és zugprokátorok tetemesen megszorodnak.

Ellenségeik ármányai s a nyílt üldözés megközelítőleg sem árthatnak annyit a protestantizmusnak, mint ezen közművelődés ellenes fellépők az autonomia ürügye alatt. Két óségi gyémánt áraszt fényt még ma is ezen autonomiai szerkezetre, egyik hosszú küzdelmek a gondolat szabadság s nemzetiség érdekében, másik az öngyelre támaszkodó ritka áldozatkészség. Ezen két gyémántot most maguk akarják letépni. A községi iskolák ellen támasztott harcban felekezeti szűkekléséggel tagadják meg az eddig védelmezett gondolat szabadságot s szabadelvűséget s egy fokra állanak a kath. ultramontanokkal. Ugyanitt s a jogakademiák kérdésében merev ellenállások gátolja meg főképp a nemzet értelmi fejlődését s most már kárára vannak a hazának azok, kik egykor a Bocskayak és Rákóczyak idejében a nemzet jóltevői valának. De letépte s eldobta önmagáról a protestantizmus merev megmondatlansága folytán a másik ékszer is. A szabadságharc után, midőn az idegen elem uralomra jutása ellenében a prot. iskolák fentartása oly fontos volt, az idegen kormány követelményeit roppant erőfeszítéssel igyekezett a prot. egyház teljesíteni: ma a jótakaró magyar kormány ellenében, a közművelődés előmozdítása végett meg sem kísérelék ezen áldozatkészséget s készesebbek eldobni az inditványokat, minthogy ismét áldozzanak a közművelődés oltárára. Az öngyel szükségének érzete s vele együtt a protestantizmus egyik fénye kihalt.

A prot. jogakademiák ily körülmények között természetesen nem állhatnak fel soká. A jobb tanárok s növendékek önkényt fognak eltávozni körökből s eljön egykor azon idő is, midőn egy erélyesebb kormány s törvényhozó testület a kor műveltségének megfelelő mértéken alól levő jogakademiák beszüntetését követeli. A királyhagományi hely. hitv. protestánsok a kolozsvári egyetem megnyitására önkényt szüntettek be marosvásárhelyi, nagyenyedi, kolozsvári s udvarhelyi jogakademiákat s ezen tőkéket másnemű tanintézetek jobb karba helyezésére fordították. Okos önmérséklet teszi a mestert. A protestánsok gymnasiumai s népiskolái már külsőleg a tanerők díjazása s a tanintézetek felszerelésére nézve igen messze állnak a kor által megkövetelt feltételektől, sőt még tisztán felekezeti érdekeik, papjaik s segédlelkészeik fizetése sem felel meg többé a mai kor igényeinek. Mi okból igyekeznek ők mégis erejükkel túlhaladva oly luxus kiadásokat tenni, minők a jogakademiák fentartása? Régi jogaik megvédése végett? A prot. jogakademiák közt nincs egyetlen egy sem, mely a mult században eredt s amaz örök jogok akademiák nélkül is megtudták védeni a szabadság érdekeit. Ha a protestantizmus ügye csakugyan a korszellem s lelkiismereti szabadság követelménye; akkor felesleges, sőt káros a kaszt elkülönítés, az ultramontan üzemekkel összevegyülés; ha nem, ha lomtárba való ódon eszméikkel elég tapintatlanok megkísérteni, hogy az idők haladói kerekét fentartóztassák, ezen esetben gondolják meg, hogy e lépés a protestantizmust magát is veszélyezteti s az utókor a jelen

dig használta, míg nem haragudott nagyon. Nem bírta elhinni, hogy a zs. d. címzet békén tűrhesse akárki is. De hiszen nem is tūrte volna azt Károly sem, csak nagyobb kurázsit érzett volna maga mellett, ámde méltóságán alulinak kezdte tartani, hogy egy komisz paraszttal egyedül veredkedjék.

— Hát a zsidó nem ember? válaszolá a szellemi fő lény egész hidegvérűségével.

— Kutya zsidó! ordítá Marczy.

Hm. Ez már egy kissé még is sok volt. Károly azon veszélyben forgott, hogy elhagyja bölcs hidegvérűsége, de ha meggondolta, hogy a segédsapattok már is elhagyták, tehát hogy tökéletesen elhagyatva ne legyen, a hidegvérűséggel való szövetséget határozta el magában.

— En sem zsidó, sem kutya zsidó nem vagyok, én a méltóságos gróf Méray Ernést ur hivatalában állok.

— Kocsis vagy! — kiáltá Marczy — a kőművesek fognak elhőni.

Sebjus ajkai körül ártatlan mosoly lebegett, hanem Károlynak nagyon nehezére látszottak esni e szavak.

— Elbizza magát a szolgaságban — kiáltá Marczy — mint a kutya a czifra nyakravalóban.

Szepe fészengett a kocsis mellett. Ah mint szeretete volna ezt a paraszt kölyköt úgy kedve szerint nyakon teremteni.

— Tán abban a nagy botban bizod el magad, szólt Károly, hörögvé az indulattól.

És a másik pillanatban zugva repült a bot a garád felé.

— Na jer hát most, mondá a csordás bojtár hátragyűrve az inget izmos karjairól.

Ezt a lovagiaságot nem várta tőle a civilizált kocsis.

(Folyt. köv.)

fanatikus autonomistákról fogja elmondani: „Ezek ásták meg a protestantizmus sirját.” Péterfalvi F.

Péchy Jenő beszéde

— a képviselő ház. jul. 22-ki ülésén. —

Péchy Jenő: Tisztelt képviselőház! A tárgyalás alatt levő törvényjavaslatnak a választói qualificatiót szabályozó 9. és 10. §-nak, valamint a disqualificatiót szabályozó 10. 11. és 12. §-nak már elfogadott és így feltételezhetőleg törvényvé válandó több sérelmes pontjai, részint az 1848. törvény szellemének téves magyarázása, részint más civilizált államok hasonlítottáimra való hivatkozás mellett már is tetemes perzentjét fosztják meg jövőre polgári jogaitól az eddigi jogosult választóknak, azonban t. ház a kormány, illetőleg a központi bizottság ezzel még meg nem elégedve, a 12. §-ba egy oly pontot is jónak látott ígteni, melynek alapján, már a különben is tulszigoru vagyon, értelemszerűen és becslésbeli censust kiállított választó polgarokból, még néhány %-ot jogaitól megfoszthatassanak, mintha feladatuk nem is válsz tá s i, hanem választói jog me g f o s z t á s i törvényjavaslat készítése lett volna.

A választó polgarok elleni irtó háboru ezen utolsó fegyvere. T. ház a 12. § 5-ik pontja, mely a választási jogot az adó befizetéséhez köti.

Mi célt akarnak e ponttal az azt beiktató közp. bizottság, és az azt előadó belügyminiszter ur elérni? — az igazságügy köréhez tartozó büntető, vagy a pénzügy köréhez tartozó adóbehajtási törvényt akarnak-e a választási törvényből csinálni, nem tudom, helye e tjavaslatban egyiknek sem lehet s miután ez az 1848. szellemének kifolyása szintén nem lehet, sőt oly művelt államot sem képzelek, melynek codexéből ezt kiböngészni lehetne, óhajtanám megtudni, melyik óriásnak honboidogító agyából pattant ki ez eszme, mert arról meg vagyok győződve, hogy az adó behajtásának ezen új neme, nem a tisztelt belügyminiszter ur találmánya, és hogy pár hét előtti nyilatkozatában, az adó behajtás mielőbbi módosítása és javítása iránti ígérteit, nem ezen pontnak törvényvé remélt emelésére fektette.

A központi előadó ur az általános tárgyalásnál oly erős érvekre hivatkozott, melyek ezen pontnak elfogadását mulhatlanná teszik, s ezen érvek elsorolását a részleteknél ígérte. Meg valom t. ház nagyon kíváncsian vártam ez erős érveket ismerni, azonban mint látom, az előadó ur, ígért erős érveit otthon felejtette, ha csak nem a hallgatás azon erős érv, mert eddig semmit nem volt szerencsém tőle hallani.

Ugyan csak az általános tárgyalásnál azt mondta az előadó ur, miszerint a közp. biz. „nem akarja engedni, hogy elég legyen csak az adó bevallani, azonban a dolog másik, nehezebb részét t. i. a fizetést nem teljesítvén, még is vagyon nélkül, tehát igaztalanul jogot lehessen nyerni”, ez az indoklás elfogadható volna az adó egy nemére, t. i. a jövedelmi adóra, de ezt az indokot e sérelmes pontnak általános védelmére felhozni, annyira gyengének tartom, hogy annak hosszabb czárolásával a t. ház túrelmét farszanti sem akarom, hiszen Magyarország földmívelő országa, legnagyobb rész adója a földadó, és e pont is leginkább a földbirtokosokat sújtaná, már pedig hogy az ily vagyon is csak a bevallott adó mutatója, azt szükségteien czafolnom is; a miben pedig az előadó ur ezen általa is merevnek ismert pontnak szelidítését, mérséklését találja, t. i. a 108. §-ban, én épen abban találok e pontnak is a lehetetlenségét, mivel az már a törvényt egy osztály iránt kedvezővé, szrebehajlóvá, más osztály iránt pedig tulszigorúvá igazságtalanná teszi.

Egyetlen egy, phrázisnak megállható, teoriában szép, de praxisban el nem fogadható indokot hallottunk 8 hét óta e pont védelmére ugy a házon kívül, mint ma a házban is, az előttem szóló Pulszky képviselő ur által felhozatni, t. i.: ki az állam iránti köteleességét elmulasztja, az nem élvezheti annak a jogait sem; ez, t. ház, gyönyörű nagy hangú frázis, de hogy mennyire kivihetetlen és czéltévesztett, azt könnyen megítélheti.

Czél tévesztett ezen indoklás alapján az intézkedés, mert az állam iránti köteleességmulasztás vádjá nem terhelheti azokat, kiket ezen pont életbe lépte leginkább sújtana. Szerintem ilyen köteleességmulasztással vádolhatni csak azt az osztályt lehet, melynek módjában van köteleességét megtenni és azt még sem teszi, de azt, mely lehet a leghazafasabb indulat és szándék mellett is, köteleességét kénytelen elmulasztani, mert azt nem teljesítheti, egy sorozatban az előbbi osztálylyal nem tehetjük, s miután t. ház az adórestánsok nagyobb contingensét az első osztály teszi, ha e pontot lehetne specificé csak ezekre alkalmazni és ha általában a választási törvényben helye lehetne ily intézkedésnek, magam sem szólnék ellene, mert a felhozott indokot ezekre szivesen alkalmazom, de a tjavaslat épen ezek részére — kik ellen egyedül volna logicialag alkalmazható — nyujt szelidítő módot, kibuvó ajtót akkor, midőn az 5-ik pontban e két szót: „a választókerületben” és a 108. §-t magába foglalja.

Vagy nem viszás intézkedés-e az, t. ház, s lehet-e törvény, mely mint ez: megadja a választói jogot az olyan — bár mily nagy adóhátrálékban lévő — jó módu és így adóját könnyen fizethető birtokosnak, kinek több helyen is van birtoka, s törvény szerint hátrálékban maradhat mindenütt, csak a kerületében lévő, lehet legkisebb birtokának adóját fizesse be; ellenben sújtja azokat, kiknek nincs több helyen vagy vidéken birtokuk, kik egy kerülethez, sőt születésüktől halálukig egy helyhez kötte, csak is a megélhetésre elégséges földbirtoknak véres verítékkel művelése által szerzik élelmüket s fizethetik adójukat, t. i. a kisebb földbirtokos osztályt és az ugynevezett népet.

Lássuk már most, mit mond a 108. §.: „kik az összeírás, illetőleg évi kiigazítási

megelőző évnél hosszabb idővel tartoznak adójukkal a névjegyzékbe felvevődök, ha az összeírás, illetőleg évikigazítást megelőző év első napjától, az összeírás vagy kiigazítás megkezdéséig hátrálékban lévő adójukból legalább annyit lefizettek a mennyit a megelőző év, összes egyenes államadója tesz.” Kiknek van t. ház több évi adóhátrálék? ? többször hallottuk e házban a pénzügyminiszter uraktól azt a vádat, miszerint állam iránti köteleességének teljesítését általában azon osztály mulasztja el leginkább, melynek módjában volna azt megeröltetés nélkül tenni, s épen ezek részére nyujt a 108. § kedvezményt, mert hiszen a kisebb birtokosoknak, a szegény embernek nincs több évi adórestantiája, azoknál mig egy db jószág van az ölban, vagy egy véka kenyérnek való a kamarában, vagy egy pár párna az ágyban, a végrehajtói jóakarát nem engedi az adót évről-évre halmozódni, s épen mivel e törvény nem hogy a kívánt czélt érné el, sőt épen ellenkezőleg azoknak ad kiváltságot és kedvezményt, kik ellen épen logicialag alkalmazható volna, és azokat sújtaná, büntetné kik azt nem érdemlik, t. i. a szegényebb osztály, én mint ez osztálynak is képviselője, ily viszás intézkedést el nem fogadhatok, ahhoz szavazatommal nem járulhatok. (Helyeslés balról.)

Bármily szépen hangozzék is ez indok, t. i. az állam iránti köteleesség mulasztására való hivatkozás, e pontot t. ház el fogadni, azt törvény erőre emelni logicialag sem lehet, hiszen miután megezőfolhatlan tény, hogy a törvény egyformán sújtaná a köteleesség mulasztót, mint a köteleesség nem teljesítőt, ily logica mellett, bátran oda lehet 6-ik pontnak tenni, hogy választói joggal nem bírnak a kik had kötelezettségöknek eleget nem tettek; hiszen ez is épen olyan állam iránti köteleesség mint az adófizetés, s ha ott nem tett a törvény különbséget tehetős és nem tehetős — közt, itt is mindegy, akár szökés, akár törvényes módon, akár testi hibája által menekült meg valaki a hadkötelezettségtől, hiszen ez utóbbiak épen ugy nem tehetnek róla, hogy az Isten nyomoréknak teremten — az állam iránt tartozó katonai köteleességet nem teljesíthetik, mint a szegény ember, kinek földjét s természetét az ur isten jég, árvíz vagy szárazság által tönkre tévén, adót nem fizethet, s így állami köteleességét nem teljesítheti; már most, t. ház, méltóztassanak megmondani, lehet-e törvény, mely ily logikára vezethet? de ha tovább fűzzük a következtetést, több ilyen viszás eredményt találunk e pontnak törvényvé emelésében; például: miután választó nem lehet, kinek adóhátráléka van, választható pedig csak az, ki választó, e szent képviselő se lehet, kinek adórestantiája van, mert ki ez ok miatt az első évben nem lehetne választható, az a másik két évben sem lehet, miért nem méltóztattak tehát ezt mindjárt az incompatibilitási törvényjavaslatba behozni? Sőt, t. ház, ha még tovább megyünk: a ki bizonyos ok miatt törvényhozó nem lehet az egyik házban, hogy lehessen az a másikban? méltóztassanak akkor a főrendiházra is kimondani, hogy ott sincs helye, kinek adóhátráléka van. Szóval, t. ház, ily logicial következtetésekre törvénynek okul szolgálni nem lehet; törvény alapja nem lehet a logica, indoka nem lehet a frázis, tere nem lehet a theoria, ugyanazért e bizonyosan valamely Wertheim-cassában termő biztos jövedelmű fölből eredt magot, ne méltóztassanak az anyai viszontagságunk kitétt s az utolsó percig bizonytalan jövedelmű földbe átültetni.

De végre eltekintve t. ház a törvényjavaslat ezen pontjának kimutatott viszás eredményeitől, én semmi szükségem nem látok ez intézkedésre akkor, midőn az adóbehajtásnak külön rendszere, organumai vannak, vagy megszüntetik azt e törvény életbeléptetésével? vagy meggyőződésük annak rosszaságáról, e pontot kiegészítőül akarják mellé hozni? ha nem akarják megszüntetni, ha meg vannak vele elégedve, akkor mi szükség van e pontra? ha pedig annak rosszaságáról meg vannak győződve, méltóztassanak jó adóbehajtási rendszert alkotni. A volt pénzügyminiszter ur mint hallom a pártconferentián nagyon védte e törvényt, persze, ő legjobban meggyőződhetett az adóbehajtásnái reform szükségéről, de hát előtte volt a tér, sőt köteleesség, s ő mulasztotta legjobban el az állam iránti köteleességét, nem az adó restantiáját értem, hanem általában mások köteleesség mulasztásáról annyira meg lévén győződve, nem gondoskodott annak elejét vevő reformról. (Igaz! Helyes! balfelől.) Méltóztassanak meghinni, hogy a jelen rendszer mellett, bár mennyire meglegyünk is győződve a magyar nemzet alkotmányos érületéről, s alkotmányos jogai gyakorolhatásához ragaszkodásáról, semmi féle s így a jelen intézkedéssel sem érünk semmit, mikor ott, hol hatása lehetne kedvezményeket adunk, kibuvó ajtót nyitunk, mert viszont arról is méltóztassanak meggyőződve lenni, hogy az a szegény ember, ki évi adójáért jelenleg kénytelen jószágának élelmének, agyneműjének exequalását eltűrni, e törvény megalkotása által nem cseppen rögtön oly módba, hogy állami köteleességét önként teljesítse, ha pedig ezt nem érjük el, akkor e pont nem lesz egyéb, egy minden tekintetben demoralizáló törvény, mert mig egy felől nem fog másnak tekintettni mint egy pár force keresett választói jogfosztási ürügynek, más felől épen mi ellen a törvény intézkedni akar, az ingadozóbb erkölcsűeknél egy ösztön, — egy be nem bizonyítható mód lesz a megvesztegetetésre, ilyet pedig törvényesen nem szabad mert ez t. ház, hogy az előadó urnak az általános vitánál a törvényjavaslat indokál felhozott szavait, épen a javaslat ellen használjam, nem hogy a régiebb állapothoz módosítását czélozná, nem hogy megfelelve specialis viszonyainknak, nem hogy javítaná a régiebb törvényes intézkedéseket, s nem hogy alkotmá-

nyos érzetünk kérdésekkel merőben ellegaz, hogy ez által

tületei közt mint unicum kormány maga adná kíványt, hogy másképp az Magyarországot is úgy eddig alkotmány ismer melyben kialudván az telesség ismerése, anna magári jogainak megsz Magyarországnak ily mgyar ember protestálok, kitelhetőleg meggátolni s egy ezt, mint a 108. és V-ik osztálynak Péchy nyujtott s indokolt kül

Orbán

— a képviselőház

Tisztelt képviselő vásnak kitéve azért, hogy mellett szót emeltem, polgaszó ezredéves jogainak rövid bucsuztatót. Külön craticus jogát védtem, férfira kiterjesztési, mit telek meglesznek. Táv vagy szűkekléség nem ben, s valamint minden miságát és politikai egy s ilyenmő támadás ellen utolsó lehetelmig küzdegyobb bennem az igazsá s szabadság áldásait: e fiától megvonni akarnám igazságerzetem tanusítás

Tisztelt ház! A némely kivételek helyzet zottan megszabja a választást, ezt tette a volt E. Nem tudom feifogni, hogy tői ily meghatározásnak ezen 5. §-ban, hol e tekint van, hanem a legképtel mert mig a szomszédos tastralis hold adja meg a 30—36 öst Csik és Udvarbirtoka kivántatik arra. Hibás azonban azon felfó hogy ez alatt nemzeti ült törvény szerint mérnek szász és oláhoknak, s így a sérelmet involvál magabárok, szászok és a városok rülből felét teszik ki, s kell valianunk, hogy ez itestvéreinket érinti leghá 30,000 oláh nemes, kik e a magas választási censust sulyozzák, de szász testv s így a száz faluk lakói e helyzetben vannak, mit é ezen jóvalól nép, hanem a faluk lakóinál alig van j tisztelőbb népe hazánknaosztály machinatójától, szélmalom harcot folytat

Nem akarom én fejtség korszakában valoban lensegek honnan származatem, de különben is nem okozat megszüntetéséről v

Azok a jó urak, kik nek szellemét és nem bet képviselő társammal e s hogy a 315 frt értékű há érő három lakrészes háza leméből kitudják mutatnem a szorgalmas és sz nálunk mindig földművel rusi lakosokat, hanem a leginkább jövedvényeket — hivatalos logicájuk segélyvények szelleméből azt i törvény szelleme kívánja Zarándban 6, Alsó-Fehér legyen.

Persze mi egyszerű ily anomaliákat nem tudj igazságtalanságnál és va E zavart még nagyban fo lunk Erdélyben, hol sok nyok közt élünk, még birtok. Így pl. a Székely ségeiben csak a falu köze mig a több négyszög m községi birtokot képezne birt olly havasrészek, me tulajdonát képezik. E roerdőségek, hanem oly ter tők és kaszálók vannak, kában lakva vannak s ho községek is alakultak, oly területek tehát, mely határzásánál tekinteten nagyon is méltányosnak ezen osztatlan közös bir dési aránya meghatároz

zabb idővel tar-
jegyzékbe felvee-
etolog évi kiigazi-
s napjától, a z
gazítás megkez-
lévő adójukból
izettek a meny-
összes egyenes
nek van t. ház több évi
ttuk e házban a pénzügy-
hiszerint állam iránti köte-
azon osztály mulasztja el
olna azt megerősítés nél-
ujt a 108. § kedvezményt.
nak, a szegény embernek
zoknál míg egy db jószág
nyérnek való a kamarában.
a végrehajtói jóakarát nem
ozódní, s épen mivel e tör-
rné el, sőt épen ellenkező-
edvezményt, kik ellen épen
és azokat sújtaná, büntetésé
szegényebb osztály, én mint
viszszas intézkedést el nem
al nem járulhatok. (Helyes-

is ez indok, t. i. a z ál-
ség mulasztásra
íz el fogadni, azt törvény-
het, hiszen miután megzár-
egyformán sújtaná a köte-
esség nem teljesíthetőt, ily
et 6-ik pontnak tenni, hogy
a kik had kötele-
t nem tettek; hi-
nti kötelesség mint az adó-
eny különbséget tehető és
ndegy, akár szökés, akár
pája által menekült meg va-
zen ez utóbbiak épen úgy
nyomoréknak teremvén —
telességet nem teljesíthetik,
díjút s természet az ur isten
a tönkre tévén, adót nem
ségét nem teljesítheti; már
egmondani, lehet-e törvény,
ha tovább fűzzük a követ-
dményt taladunk e pontnak
ul: miután választó nem
választható pedig csak az,
se lehet, kinek adórestan-
az első évben nem lehetne
en sem lehet, miért nem
t az incompatibilitási tör-
t. ház, ha még tovább me-
törvényhozó nem lehet az
z a másikban? méltóztas-
kimondani, hogy ott sincs
Szóval, t. ház, ily logikai
okul szolgálni nem lehet;
gica, indoka nem lehet a
a, ugyanazért e bizonyosan
ermő biztos jövedelmű főből
k az annyi viszontagságnak
talan jövedelmű földre át-

náz a törvényjavaslat ezen
dményeitől, én semmi szük-
e akkor, midőn az adóbe-
anumai vannak, vagy meg-
éptetésével? vagy meggyő-
pontot kisegítőül akarják
egszüntetni, ha meg vannak
ég van e pontra? ha pedig
k győződve, méltóztassanak
ni. A volt pénzügyminiszter
án nagyon védte e törvényt,
thett az adóbehajtásnál
bőtte volt a tér, sőt kö-
obban el az állam iránti
estantiáját értem, hanem
ség mulasztásáról annyira
doskodott annak elejét vevő
elő). Méltóztassanak meg-
élett, bár mennyire meg le-
met alkotmányos érületé-
olhatásához ragaszkodásá-
t, intézkedéssel sem élünk
a lehetne kedvezményeket
ert viszont arról is méltóz-
gy az a szegény ember, ki
jószágának élelmének, ágy-
e törvény megalkotása
édiba, hogy állami köteles-
eddig ezt nem érjük el, akkor
minden tekintetben demo-
egy felől nem fog másnak
e keresett választói
e k, más felől épen mi
e, az ingadozóbb erkölcsűek-
a bizonyítható mód lesz a
törvényesen nem szabad
turnak az általános vitánál
ozott szavait, épen a javas-
a régiebb állapo-
előzná, nem hogy meg
viszonyainknak,
régiebb törvényes
nem hogy a alkotmá-

nyos érzetünk követelése lenne, sőt e
kérdésekkel merően ellenkezik.

Igaz, hogy ez által Európa művelt törvényhozó tes-
tetelei közt mint unicum tűndökölnék, az igaz, hogy a
kormány maga adná ki magáról a szegénységi bizonyít-
ványt, hogy másképp az adót már behajtni nem képes, de
Magyarországot is úgy tüntetők fel a külföld előtt, mely
eddig alkotmány ismerő és szerető államnak ismer, mint
melyben kialakván az alkotmányos érület, s állami kö-
telesség ismerése, annak felelősségére már legszentebb
polgári jogainak megszorítása szükséges, én pedig t. ház
Magyarországnak ily módon prostitúciója ellen mint ma-
gyar ember protestálok, mint képviselő pedig, azt tölem
kitelhetőleg meggátolni akarván, e pontot el nem fogadom,
s ugye ezt, mint a 108 §. kihagyatni kérvén, pártolom a II.
és V-ik osztálynak Péchy Tamás képviselő társam által be-
nyújtott s indokolt különvéleményét. (Helyeslés balfelől.)

Orbán Balázs beszéde

— a képviselőház július 20-án tartott ülésében. —

Tisztelt képviselő ház! Már többször voltam megro-
vásnak kitéve azért, hogy a székelyek általános szavazata
mellett szót emeltem, pedig azt hiszem, hogy 42000 vá-
lasztó ezredéves jogának eltemetése megérdemelte azon
rövid bucsuztatást. Különben miként a székelyek e demo-
craticus jogát védtem, kész vagyok e jogot e hon minden
férfiára kiterjeszteni, mihelyt az arra megkívántató fölté-
telek teljesnek. Távol van tőlem minden idegenkedés
vagy szűkeblűség nem magyarajku testvéreinkkel szem-
ben, s valamint minden oly tendenciát, mely hazánk álla-
miságát és politikai egységét fenyegeti, visszautasíték,
s ilyenmő támadás ellen, jönne az kúiról vagy belülről
utolsó leheletemig küzdeni kész lennék, akként sokkal na-
gyobb bennem az igazság és testvériség érzete, hogysen
a szabadság áldásait: e közös kincsünket a hon bármely
fiától megvonni akarom. Ezen §. alkalmat nyujt nekem
igazságszerzetem tanúsítására, s azt jelezni is kívánom.

Tisztelt ház! A törvényjavaslat 4-ik §-sa hazánk
néhány kivételes helyzetben volt vidékére nézve határo-
zottan megszabja a választási jogot biztosító birtok menyü-
séget, ezt tette a volt Partium és a határvidékre nézve.
Nem tudom feifogni, hogyan nem érezték e törvény készü-
tői ily meghatározásnak szükségét az Erdélyre vonatkozó
ezen 5. §-ban, hol e tekintetben nem csak kivételes helyzet
van, hanem a legképtelenebb anomaliák fordulnak elő,
mert míg a szomszédos királyhágon inneni részben 6 ka-
tastrális hold adja meg a választási jogot, addig Erdélyben
30—36 söt Csik és Udvarhelyszék némely részében 80 hold
birtoka kívánatik arra, hogy valaki választó lehessen.
Hibás azonban azon felfogás, melyet többen hangoztattak,
hogy ez alatt nemzeti üldözés foglaltatik, mert ma már e
törvény szerint mérnek Erdély minden fiának: székely,
szász és oláhnak, s így az nem nemzetiségi, hanem nemzeti
séremlmet involvál magában, mert a székelyek, megyei magya-
rok, szászok és a városok lakói Erdély népeiségének kör-
rűlbelül felét teszik ki, s ha igazságosak akarunk lenni, be
kell vallanunk, hogy ez intézkedés nem oláh, hanem szász
testvéreinket érinti leghatározottabban, mert Erdélyben van
30,000 oláh nemes, kik e czimen választási jogot élvezvén
a magas választási census ros hatását némileg egyen-
súlyozzák, de szász testvéreink közt nem voltak nemesek,
s így a száz faluk lakói e tekintetben a legmegszorítottabb
helyzetben vannak, mit én határozottan fájlok nem csak
ezen jóra való nép, hanem a haza érdekében is, mert a szász
faluk lakóinál alig van jobb, szorgalmasabb és alkotmány
tisztelőbb népe hazánknak s az mindig idegen maradt azon
osztály machinációjától, mely hazánk államisága ellen
szélmalom harcot folytatni feladatául tűzte ki.

Nem akarom én fejtegetni, hogy ezen — a jogegyenlő-
ség korszakában valóban comicusnak tetszhet — egyenet-
lenségek honnan származnak, felfejték azt már mások előt-
tem, de különben is nem az okok felmutatása, hanem az
okozat megszüntetéséről van szó.

Azok a jó urak, kik az 1848-ki választási törvény-
nek szellemét és nem betűjét veszik, s kik Szilágyi Dezső
képviselő társammal e szellemből ki tudják okoskodni,
hogy a 315 frt értékű ház alatt tulajdonképen 3000 frt-
ért három lakrészes házat kell érteni; kik e törvény szel-
leméből kitudják mutatni, hogy a városi polgárság alatt
nem a szorgalmas és szerény igényű iparosokat — kik
nálunk mindig földművelők is — nem e tőgyökeres vá-
rosi lakosokat, hanem a hivatalnokokat kereskedőket —
legnagyobb jövedvényeket — kell érteni, nem kétlem, hogy
hivatalos logiciájuk segítségével az 1848-ki választási tör-
vények szelleméből azt is ki tudják magyarázni, hogy e
törvény szelleme kívánja azt, hogy a választási census
Zarándban 6, Alsó-Fehérben 36, Udvarhelyszéken 40 hold
legyen.

Persze mi egyszerű és szűkebb látókörű emberek az
ily anomaliákat nem tudjuk másnak nézni a legnagyobb
igazságtalanságnál és valóságos bábéli fogalomzavarnál.
E zavart még nagyban fokozza azon körülmény, hogy ná-
lunk Erdélyben, hol sok tekintetben patriarchalis visz-
onyok közt élünk, még igen sok a felosztatlan községi
birtok. Így pl. a Székelyföld legnépesebb havasalji köz-
ségekben csak a falu közeli csekély határrész van felosztva,
míg a több négyyszög fölötté tevé erdőségek osztatlan
községi birtokot képeznek, sőt vannak falucsoportok által
birt oly havasrészek, melyek 6, 7, sőt 120 falu osztatlan
tulajdonát képezik. E roppant területek korántsem pusztá
erdőségek, hanem oly területek, hol nagy terjedelmű szán-
tók és kaszálók vannak, oly területek, melyek a nyár sze-
kában lakva vannak s hol állandó lakoságu telepítvényes
községek is alakultak, részint alakulóban vannak. Nem
oly területek tehát, melyek a választási jogosultság meg-
határozásánál tekinteten kívül lennének hagyhatók, sőt
ugyon is méltányosnak itélem, hogy a községi lakóknak
ezen osztatlan közös birtokhoz való viszonya és részese-
dei aránya meghatározottasság, mert különben épen legné-

pesebb s legnagyobb birtoku faluk lakói esnek el telje-
sen választási joguktól s be fog következni azon eset,
minek eddigi előfordultát tagadták, hogy egyes vidékekről
nem lesznek választó jogosultak.

A hol ennyi nehézség s ily homlok egyenest ellen-
kező viszonyok vannak, ott csak behatóbb tanulmány s a
szükséges adatok nyomán lehetne bár csak némileg is igaz-
ságos census alapot megállapítani. Ily tanulmány melőz-
tetett, ily adatok a törvényhozás elébe nem terjesztettek,
minek következtében a t. ház e tekintetben teljesen tájé-
koztatlan, mint Kemény Gábor kifejezte magát, nincsen fel-
világosítva, sőt a sokoldalú, egymástól elütő információk,
felvilágosítások és számcsoportozatok által, melyeket
mindenki a maga szempontjából hoz előtérbe s von le abból
ellentétes következtetéseket, annyira félre van vezetve,
hogy e kérdésben higgadtan nem ítéltet, ez okon én az el-
harmarkodástól óvakodva e szakaszt függőben hagyandó-
nak s a belügyér urat oda utasítandónak vélném, hogy mi-
ként a Partium és volt határvidékre tette, ugy Erdélyre
nézve is egy új szakaszt vagy tervezetet nyujtson be, mely
a királyhágon inneni rész negyed telkének fogalmával és
értékével öszhangzólag szabja meg a választási census
alapját, mert az unio kimondása és szentesítése után Erd-
élyt valamint egyebekben ugy a censusban is inkább ter-
helni se méltányos se igazságos nem lehet. Ez iránti indít-
ványomat bátor vagyok benyujtani, kijelentvén, hogy an-
nak elvetése esetében Nemes Péter, ennek elestével Boncs
Döme indítványához járulok.

Indítvány: A választási tjavaslat 5. §-a függőben
hagyatván belügyér ur utasításék arra, hogy az erdélyi
választó kerületek új beosztásával egyidejűleg új §-t ter-
jeszzen be, mely a királyhágon inneni negyed telek fo-
galma és értékével öszhangzólag szabályozza az erdélyi
részek lakóinak választói censusát.

TÁVIRATOK.

Berlin, jul. 23. A „Nordd. Allg.“ Schmidtnek a kar-
listák által történt főbelövéséről szólván, ezeket mondja:
A nyers fanatismusra, ultramontan összeesküvésekre és
szövetségekre támaszkodó karlista mozgalom soha sem
talált Németországban rokonszenvre, s bár nehezen hozzá
férhetők a karlista bandák hegyeik közt, a német kormány
még is fog módot találni megértetni velök, hogy egy német
büntetlenül nem gyilkolható meg.

Páris, jul. 23. Azt hiszik, hogy azon képviselők
száma, kik a nemzetgyűlés felosztalását kívánják, a bona-
partistákkal együtt sem haladja meg a 320-at. — A szélső
jobboldaliak egyhanguan Périer indítványa és a felosztalás
ellen szavaznak. — A balközép interpellálni szándékozik
a kormányt s a kabinet programjának kifejtését fogja sür-
getni.

London, jul. 23. A lordmayor által a miniszterium
tisztelőre rendezett disztrakomán D i s r a e l i az állam
és egyház közt fenforgó viszályt illetőleg oda nyilatkozott,
hogy az egyházi institúciók, mint a melyek a politikai sza-
badság védbástyáját képezik, kétségkívül szilárdítandók, s
Anglia támogatni fogja fáradozásaiakban a zavarban levő
országokat, hogy helyreállíthassák ismét korábbi tekin-
télyüket.

Bécs, jul. 23. Suppan reichsrathi képviselő, mint
Laibachból távirják, letette mandatumát.

London, jul. 23. A radikálok elhatározták, hogy ha-
tározottan megtámadják a kormányt azon javaslatát, mely
Lipót főherceggé számára nászajándék adását indítványozza,
egyszersmind ellenzéki tüntetést fognak rendezni Wight
szigetén, hol jelenleg a királyi család időz.

UJDONSÁGOK.

Germanisatio. Az ujonnan épülő egyetemi könyv-
tár kívülről is diszes festményekkel lesz ellátva. Ma fes-
tették rá péld. a költészet muzsájának alakját, a mit való-
színűleg a többi 8 is követni fog. Általános megbotránko-
zást keltett azonban, hogy e festmény alá így írták a ma-
gyarázatot: „Poesie.“ Németül! Nem akarjuk gyanusi-
tani a cultusminisztert, hogy ez az ő rendeletére történt
így, de felteszünk benne annyi erélyességet, hogy el fogja
kergetni azon mázolót vagy akárkit, vagy mit, ki ezt így
csinálta vagy csináltatta.

Az egyéves önkénytesekről. A 38-ik számú Mol-
inary gyalogezred a folyó július hó első felét a pilis-csaba-
sikon „Lager“-ban töltötte. Szokás ilyenkor az ezredben
levő művelt ifjaknál, a táborozás unalmainak elűzésére
dalárdát alakítani. E régi szokást a fentirt ezred egyéves
önkénytesei az idén is követték. Mig azonban eddig e ka-
tonai dalárda — természetes! magyar fiuk közt — mindig
magyar volt: az idén német. Eszünkbe jut erre a lapok
általános kikelése a budai dalárda ellen, mint a mely a
német zeneirodalmat kultiválja; de kérdjük, lehet-e azon
esodálkozni, ha a budai Spiessburger németül danol, mi-
dön a legmagyarabb ezred mivel (!) fiait is azt teszik.
Hallottuk is, de meg gyanítani is lehet, hogy mi volt az
oka e nemzetietlen cselekedetnek. Meg van a mai fiatal-
ságnak egy tulajdon, melyről az előző nemzedék semmit
sem tudott, s ez a csuszás-mászás. Mert ez a nemetül von-
tás is csak oda volt irányozva, hogy a különben
gyűlölt tisztikar egy helybenhagyó mosolyát
néhány ember kiérdemelje. Pedig higgyék el uraim! nem
helybenhagyó, hanem gumyosuló, a mit az ilyen hizelg-
sekkel nyernek. Csak megvetést kelthet az mindenki-
ben, ha a „Hund“ névre, a mivel önöket naponta tractálják,
ugy érdemesítik magokat, hogy a szidalmazó kezét meg-
nyalják.

Hivatalos germanisatio. K a r á n s e b e s pol-
gármestere Arad városa hatóságához legközelebb egy
német nyelvű átiratot intézett. Arad város hazafias ható-
sága azonban simpliciter visszadobta a német megkeresést,
tudtára adván a karánsebesi sógnak, hogy itt Magyaror-
szágon vagyunk, s hogy Aradváros semmiféle a magyar

államban létező törvényhatóságtól idegen nyelvű megkere-
séseket nem fogad el. Bár csak a többi hatóságok is kö-
vetnék e hazafias eljárást.

Brezány Ernő, tokaji gyógyszerész ur Angliából a
következő levelet vette, melynek eredetijét több érdekes
mellékleteivel együtt hozzánk beküldte:

Tisztelt uram!

Van szerencsém önnel közleni, hogy én a Phila-
delphiában levő amerikai egyetem ügynöke vagyok, mely
egyetem egyike a leghiresebbeknek az egyesült államokban.

En ezen egyetemről az ön nevére latin nyelven kiál-
litott doctori oklevelet megszerezhetem a tiszteletdíj és
költségek — összesen 300 frt o. é. — lefizetése mellett.

Válaszát várva s kijelentve, hogy kívánátnára további
értesítéseket a legszívesebben közlök, maradok teljes tisz-
telettel

Dr. P. F. A. van der Vyver.

Jersey-Anglia.

Az osztrák-magyar északi sarkexpeditió. Egy
szentpétervári tudós S i d o r o f f ur javaslatot tett
kormányának, melyben kifejti, hogy — szerinte — merre
járhat most a „Tegethoff“ és mikép lehetne az osztrák-
magyar expeditióról hirt kapni s leveleket vagy élelmi sze-
reket küldeni hozzá. Sidoroff legelőször is arra utal e ja-
vaslatában, hogy azon hely a hol a „Tegethoff“ utólszor
látottat (Novaja-Zemlja északi partján a Nassau-fok mel-
lett) jég által annyira be szokott zártni, hogy valószínű-
leg nem juthatott ki onnét, annyival is inkább lehet ezt
hinni, mert a Novaja-Zemlja mellől jövő halászkor szerint
a jégzajlás hasonlíthatlanul nagyobb mértékben uralkodott
1873 nyarán mint egyébkor. Ha a „Tegethoff“, a Nassau
fokot a jégtömegek miatt elhagyhatta volna, akkor bizo-
nyára megkerüli Novaja-Zemlja északi csúcstól miután ez
oda csak egy napi járóföld, innen aztán egész a jenseiski
öböljég nem állta volna útját. A jenseiski öbölben már
júniusban nincs jég, mivel onnét a Jenisei folyó erős áram-
lata kihajtja azt a nyílt tengerre. Ez áramlat eltart egész
a O b e i s N o v a j a - Z e m l j a északi-keleti csúcstól
levő „R e m é n y f o k“-ig s az orosz tengerészet által
1872-ben kiadott térképén fel is van jegezve. Ez áram-
laton végig a norvég vitorlások akadálytalanul közleked-
nek, s hosszában a parton nomád pásztorok tanyáznak,
kik, ha a „Tegethoff“ csakugyan eljutott volna ide, bizo-
nyosan meglátták volna azt. Igen valószínűnek tartja te-
hát az orosz tudós, hogy a hajó még most is a Nassau fok-
nál, vagy a körül van, s e hajósok számára élelmi szereket
kellene küldeni, miután „Tegethoff“ még a nyáron oktet-
lenül kifogyand készletből: erre nézve ajánl egy M e y e r
névű Wardo norvég városban lakó hajó tulajdonost, ki e
tájra legközelebb hajót fog küldeni. — Sidoroff maga 1000
frttal ajánlkozik a költségekhez járulni, s kormányának is
figyelmébe ajánlja ez ügyet, minthogy a Siberia felé felfe-
dezendő tengeri út, mely az expeditió főcélja, Orosz-
szágnak is érdekében áll, s az orosz kormány el is fogadta
Sidoroff javaslatát s Meyerrel legközelebb összeköttesbe
fogja magát tenni.

Zsidóvá tett egy leány. G. pinceszér izr. vallásu, el
akart venni egy keresztény leányt, az apa azonban sehogy
sem akart beleegyezni a polgári házasságba s kijelentette,
mikép inkább beleegyezék abba, hogy leánya az izr. val-
lásra térjen át. A leány, kit pedig apácák neveltek, egész
készséggel megtette e lépést, s így a házasságot most már
semmi sem akadályozza.

Nagyszerű család. Nagyváradon a napokban kö-
vetkező eset adta elő magát: Pár hét előtt egy magát K u b i n y i E r n ő bárónak nevező fiatal ember ment N-
Váradra, itt erősen költezett, több ismerettségét kötött
stb. Nem sokára egy 140,000 frttal terhelt pénzküldemény
érkezett számára, melynek borítékján egy állítólagos er-
délyi nagybátya azon kivatátat fejezte ki, hogy azon ér-
tékpapirokat (pesti takarékpénztári könyvecskek) tartal-
mazó küldeményt a postaigazgató Zobel ur tartsa vissza, s
csak e hó 25-én adja ki öcsének. E 140,000 frtra aztán
az állítólagos Kubinyi a postamestertől és meg egyebektől
is tetemes összegeket kölcsönzött. Magaviselete azonban
gyanút keltett többekben különösen Bölönyi Ödön ügyvéd
urban, kihez szintén betolakodott. Tegnapelőtt ismét pénz
kért (mintegy 600 frtot) Zobel urtól, ez azonban közlé
előbb az ügyet Bölöny ural, ki óvatosságra inté. Ketten
aztán elhatározták az ipsét megcsipni, kinek újból egy
20,000 frtos levele érkezett a helybeli postára, melynek
borítékján az állott, hogy 4 tana előtt bontandó fel s
adandó át Kubinyinek f. hó 25-én. Zobel és Bölöny urak
erre azt adták tudtul a kalandornak, hogy készpénzt ugyan
nem adhatnak neki, de szivesen aláírnak érte egy váltót,
melyet a helybeli bankban értékesíthet. De mielőtt a vál-
tót benyújtották volna, Zobel és Bölöny ur a tvszkére ment
a 20,000 frtos levéllel, kérve annak bíróság közbenjöt-
telletti felbontását s előadva a ténykörülményeket. A
törvényszék e kívánalom teljesítését megtagadta, mire az
említett urak a járásbíróhoz mentek, hol a levelet
jegyzőkönyv felvétele mellett felbontván, s abban egyebet
finom tiszta velinpapírnál nem találván a rendőrséghez
küldötték s Kubinyi-t elfogatták. Kubinyi ellen e vizsgálat
már megindult. A csalóval együtt elfogatott titkára és swi-
teje is.

Születések és halálozások. A lefolyt halál és
született 268 gyermek, elhalt 328 személy; a halálozások
tehát 69 esettel mulják felül a születéseket. Az élve szü-
löltek közt volt 192 törvényes, 68 törvénytelen; nemre
nézve 116 fiu, 144 leány. Halva született 15 gyermek, közt-
tük 11 törvényes, 4 törvénytelen. A halottak közt volt
182 férfi, 147 nő, egy éven aluli gyermek 156.

Rövid hírek. A rendőrség tegnapelőtt éj-
jel a nádorutczai 34. sz. alatti házban 6 gyanus egyént fo-
gott el, kik valószínűleg azonosok az Ercsi és Tétény közt
történt postarablás és gyilkosság végrehajtoival. — **A II-ik
egyetemes tanitógyűlés** szervező bizottsága július 24-én
esti 6 órakor a „Népnevelők egylete“ helyiségében (kötő-
utczai iskola) ülést tart. — **Levélgyűjtő-szekrény.** A
Svábhegy lakóinak kényelme kedvéért a fogaskerekű vasút

kiszállóján levélgyűjtő szekrényt alkalmaztak. — **Berlin** mint egy hivatalos távsürgöny jelentő, több katolikus egyesület bezárattatott. — **Ujvidéken** a polgárság az odaváló magyar főgymnázium tanári karának tisztelésére ma este nagyszerű banquetet rendez. — **Rudolf** koronaherceg az ősz folyamán meg fogja látogatni a Komáromban állomásozó nevét viselő gyalog ezredet. — **Az olmtüzi érsek** egyházmegyéjének azon papjai számára, kik segélyre szorultak, egy millió forintot szánt. Ezt, mint a „P. L.” jelenti, azért teszi, hogy azoknak ne kelljen elfogadni az állami segélyt. — **Hadházán** (Ó-Buda mellett) a jövő vasárnap egy 5 éves gyönyörű angol mént fognak kijátszani még pedig kuglin. — **A sárospataki** takarékos és kölcsön egyesület mint népbank 1874. első félévi kimutatásából, mit hozzánk beküldtek kiemeljük: a bank alapitókéje 200,000 frt. Bevétele 1,009,369 frt 43 kr. Pénzkészlet 1874. jun 30-án 6221 frt 90 kr. — **A budapesti m. kir. állami elemi és polgári iskolai tanítóknak** epe július 1873-4 évi vizsgálatok július 23-31-ig fognak megtartani, naponként d. e. 8-11 órákor.

Sajtóhiba. Lapunk tegnapi számában Gubody Sándor cikkek utolsó pontjában alulról a hetedik sorban a szavak: „házájában a polgárságnak” így olvasandó: „házájában a szolgátságunk”.

Figyelmeztetés. Pótjegyzék a gabonatarifát illetőleg a magyar-németalföldi forgalomban. — Az 1870-diki év december 1-jén érvénybe lépett gabonatarifának — a magyar-németalföldi forgalomban — egy f. év augusztus 1-jén életbe lépő pótgjegyzéke jelent meg, mely teher szállítási árszabályokat tartalmaz az egyenes forgalom számára az osztrák-állam-vaspálya délnyugati vonalának állomásai — és a rajnai vaspálya Nymwegeni állomása között, továbbá direkt teher, szállítási árszabályokat Surány, Udvard, Kürth, Lőrincz és Beregszó állomások — és a németalföldi vaspálya fennevezett főtarifájában felsorolt állomásai között. — Ezen tarifa az osztrák-állam-vaspálya valamennyi állomásán, valamint bécsi és budapesti áruszállítási hivatalaiban és a forgalmi igazgatóságnál Bécsben, Pestalozzi utca 8 szám megtekinthető.

Figyelmeztetés. Az élelmi cikkek leszállított viteldijának meghosszabbítása. A már egyszer meghosszabbított kivételes határozatok a gabona, hüvelyes vetemény, malomcikkék és burgonya szállításánál az osztrák államvaspálya társulat vonalain újabbán ez év — július havának végeig meghosszabbítatnak.

Törvényszéki esarnok.

(Egy eredeti éjjeli betörés) ma Mihályi József fenyítő járásbíró előtt végbement tárgyalásra szolgáltatott alkalmat. Szabó Eleonora, egy kőbányai kovácsmesternek neje egyik szomszédnője, Schuller Róza fiatal özvegytől feltette férjét, ki nála 6 évvel fiatalabb. Ezen okból f. é. május 28-án éjjeli tíz órákor két kovácslegény kíséretében elment Schuller Róza lakásához és bekialtván „hogy adja ki a férjét” köveket dobált az ajtóhoz. Midőn Schuller Róza kilépett szobájából, Szabó Eleonora megfogta őt, haját kitepte és földhöz verte. Csak Csik Lipót házmester, ki ma a történetet tanuképp elmondá, tudta elválasztani a dühös nőt. A mai tárgyalásnál panaszosnő Schuller Róza tagadá, mintha 3 és Szabóné férje közt valami szerelmi viszony lett volna. Szabó Eleonora azonban kereken fentartá feltékenységének indokát, azt

mondván, hogy ő két szeme után itélve, gyanakodott Schullerné. Mihályi bíró ur tekintve, hogy Szabóné feltékenységből, tehát nem teljesen beszámítható lelki állapotban cselekedett, őt a testi biztonság elleni kihágás miatt 5 frtyai pénzbírság, illetőleg egy napi fogságra ítélte. Szabóné még ezen enyhe ítélet ellen is felebbezett.

Közgazdasági értesítő.

Terményüzlet. Budapest, jul. 23. Ma csekély kínálat és vételkedv mellett alig volt valami forgalom változatlan árakon s hivatalos jegyzéssel kötések nem is történtek. — Határidőre buza ismét 5 krral drágult; kukorica változatlan, zab valamivel javult. — Usancebuza szept. okt. 5.70—75 kr., — kukorica jul.—aug. 4.2—5 kr, aug.—szept. 4.5—10 kr, — zab szept.—okt. 2.14 kr.

Magán tudósítások szerint változatlan árak mellett teljes üzletpangás volt észlelhető. — Usancebuza szept.—okt. elkelt 1000 mázsa 5.67—70 kr; kukorica valamivel szilárdabb; zab szilárd; szept.—okt. 15,000 mért kelt el 2.14 kron Győrből.

Áru- és értéktözsde. Az előtözsde élénkséget tüntetett fel, a zárlatnál azonban lanyha hangulat mutatkozott s az árfolyamok visszaestek. Földh. 77.25—77, munit. 36, anglo 42, m. hit. 212.50. — Délben csendes forgalom állott be egyes bankokra szorítkozva. Munit. 36—36.25, földh. 77—76.50, m. hit. 212.50, anglo 41, franco-magy. 82. — Helyi bankok közül iparb. 60, pesti keresk. 775—780, díjsorsj. 83; pesti közuti 267. Valuták és jelváltók lanyhábbak.

Időjárás. Forró szeles idő, estefele szeles, borult; hőmérsék reggeli 7 órákor + 25. C.

A londoni borkiállítás. Az e kiállításnál érdekeltek tájékoztatására a következő tudósítást vesszük. A kiállítás tudvalevőleg elűt a borkiállítások eddigi szervezésétől. Nem az állványos palack kiállításra, hanem a boroknak a nagy közönség általi kóstolására van a főszűl fektetve. A kiállításnak ehhez képest praktikus végcélja lévén, hazánkban nemcsak mustraüvegek, hanem tömegesb szállítmányok is indítottak Londonba. Közel 15,000 üvegre terjed az a mennyiség, mely az angol kiállítási program alapján 37 kiállító részéről eladásra küldetett. A költségeket, melyek a szállítástól s a londoni képviselőktől felmerülnek, tekintettel a kormány szerény dotatiójára, magokra a borokra kellett kivetni és részletes számvetések alapján azon lenni, hogy százalékos pótlékoknak a borához való csatolása által a kiállítási költséget maga a kiállítás fedezze.

Daczára a martiusi hideg időjárásnak, küldeményeink — említést sem érdemlő kivétellel — épen és tisztán érkeztek meg Londonba. Versenyársaink a francziák, spanyolok, németek elkéstek, a minnek következtében a kiállítási campagne april 7. helyett csak május 1-én vette kezdetét. Tapasztalásaink, melyeket azóta szereztünk nem igen feleltek meg várakozásainknak. Az angol nagyközönségnek a kiállítás iránti érdeklődése váratlan mérvben csökkent. Egy nap alig 50—60 ember vetődik a kiállítási pincékbe és ezek is csak kíváncsiságból jönnek, rendeléseket alig tesznek. — Természetes, hogy a nagy közönség elmaradásánál fogva nagyobb fontosságot nyertek a szakörök, köztök első sorban a borkereskedők, orvosok vendéglősök, hírlapírók. Borunknak ez idő szerint kelendőség csak az ő közvetítők szerezhethet. A lehetőség rá meg van, a mennyiben a kiküldött agyag jó, és angol részről az üzletre való hajlandóság és képesség sem hiányzik.

amennyiben a kiállítás első heteiben körülbelül 2000 üveg és 100 akó kelt el. A baj csak az, hogy áraink a szállítási és kezelési pótlékoknál fogva szerfelett magasak, és a franczia, spanyol borárakkal a versenyt ki nem állhatják. Versenyársaink kiállításai, részben kormánykiállítások, részben pedig nagykereskedő társulatok magánvállalatai; nem sajnálják a pénzt. Borukat olcsón adják, mert tudják, hogy a kiállításon megereadt, illetőleg szerzett kereskedelmi összeköttetés kiállítási költségeiket meg fogja téríteni.

A portugall kormány 40000 frt dotation felül még 30000 itczés üveget küldött ilyen kóstolásra. Ezekkel szemben a magyar bor nem igen állhat meg, versenyképessége csak akkor lesz, ha a kiállítási költség terhétől megszabadul. Ezt szem előtt tartva és tekintettel azon támogatásra, melyet a francziák, spanyolok, németek kormányaiktól nyernek, felkérte az orsz. magy. gazd. egyenesület a földm. miniszter urat egy 3—4000 frtra terjedő segélyösszeg engedélyezésére. Takarékosan felhasználva, ez összeg elegendő lesz nemcsak arra, hogy kiállításunkat a megfeneklés veszélyétől megóvjá, de előreláthatólag arra is, hogy borunknak az angol közönségnél állandó és megbízható kelendőséget biztosíton.

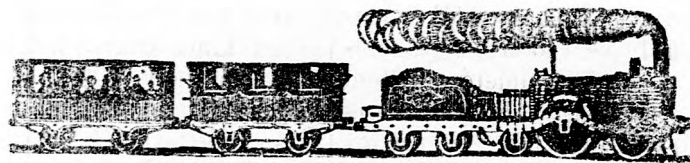
Az osztrák-államvaspálya társulat. A f. hó 19-én tartott rendkívüli közgyűlésen 46 részvényes jelent meg, ki 17,936 részvényt és 1943 szavazatot képviselt. — Az igazgatótanácsnak az elnök báró Wodianer M. által felolvasott jelentése utal először is a f. év május havában tartott közgyűlésre, a melyben a részvényesekkel közöltetett, hogy azon esetben, ha a társulat építené ki a temesvár-orsovai vonalat, akkor ennek a szükséges tőkék előteremtéséről kellend gondoskodnia. — A jelentés képtel adja 190 kilométer hosszú vasutvonalnak is, melynek kiépítése 20 millió forintba fogna kerülni. Az engedélyezés módjait, mint értesítenek, a régi hálózatnak megfelelők a főbb pontokban. — A vonal addig marad jövedelemadómentes, míg tiszta jövedelme az 1 millió forintot felül nem haladja. — A kiépítés ideje 4 évre van határozva. Végre az állam által biztosított kamatösszeg 1 millió forinttal növeltetik, úgy hogy a temesvár-orsovai vonal átvétele után a társulat által az összes kamatbiztosítás 6. 2 millió forintot vagy 15. 5 millió frankot tesz ki. Ez által a társulat azon helyzetben van, hogy új 3%-os kötvény sorozatot bocsáthat ki, mely mint minden előbbi, a kamatok és törlesztés egész összegéig megfelelő állam biztosításban résittetik. — Az igazgató tanács tehát azon indítványt terjeszti elő: hatalmazza fel a közgyűlés, az engedély elnyerése esetén, egy új 3%-os kötvény sorozat kibocsátására a biztosított új összeg tőkájének erjéig. — A jelentés arra is emlékeztet, hogy az 1872 évi rendkívüli közgyűlés két kölcsön felvételét engedélyezé, melyek közül az első a temesvár-orsovai vonal kiépítésére lett volna fordítandó, de a fentebbi indítvány elfogadása által szükségtelenné vált; a régi hálózat kiegészítésénél még fedezetnélkül maradt kiadások fedezésére az igazgatótanács most, a már engedélyezett 280,000 darab 4%-os kötvény kibocsátása helyett egy 16 milliós ezüst kölcsön felvételét állambiztosíték nélkül és 5%-os kötvények alakjában, ajánlja. Mindkét ajánlat elfogadtatott.

Budai szinkör. Péntek jul. 24-én. „Petaud király” előkészületei miatt szinkör zárva. — Szombat, jul. 25-én, fényes kiállítással, először „Petaud király udvara”. Nagy operette 3 felv.

Simonyi Ernő, Moesáry Lajos, főmunkatársak: CSÁVOLSZKY LAJOS, felelős szerkesztő.

H I R D E T É S E K.

Cs. kir. szab. osztr. államvaspályatársaság.

Közvetlen utazás Éjszak-Németországba kocsiváltás nélkül.

Kényelmes és közvetlen összeköttetés Bécs és éjszaki Németország között via Brünn Prága, a cs. kir. szab. osztr. államvasut-társaság éjszakai vonalán közlekedő gyorsvonatokon áll fön.

A közlekedés a következő:

Menet:	
Bécs (áll. pályaudv.) Ind. 10 óra — percz este	
Prága . . . . . 7 „ 10 „ reg.	
Bodenbach . . . . . 10 „ 37 „ d. e.	
Drezda . . . . . Érk. 12 „ 38 „ délb.	
v a g y	
Bécs (éjsz. pályaudv.) Ind. 1 óra 40 percz délb.	
Prága . . . . . 10 „ 35 „ este	
Bodenbach . . . . . 2 „ 12 „ reg.	
Drezda . . . . . Érk. 3 „ 36 „ „	
Berlin . . . . . 8 „ 28 „ „	
Hamburg via Stendal „ 3 „ 48 „ d. u.	

Jövet:	
Hamburg via Stendal Ind. 11 óra 20 percz d. e.	
Berlin . . . . . 8 „ 15 „ este	
Drezda . . . . . 1 „ 4 „ reg.	
Bodenbach . . . . . Érk. 2 „ 29 „ „	
Prága . . . . . 6 „ 16 „ „	
Bécs (ész. pályaudv.) „ 3 „ 24 „ d. u.	
v a g y	
Hamburg via Stendal Ind. 8 óra 40 percz este	
Drezda . . . . . 9 „ 59 „ d. u.	
Bodenbach . . . . . Érk. 6 „ 4 „ este	
Prága . . . . . 9 „ 14 „ „	
Bécs (áll. pályaudv.) „ 6 „ 37 „ reg.	

Termények eladásának

ideje lévén, a t. közönség szíves figyelmébe ajánlja magát

DAPSY & TÓVÖLGYI TITUSZ

irodája,

(Budapesten, országút 15. sz. Zrínyi-ház.)

Nem különben vállal pereket, bankokból eszközölt kölcsönöket. Rög-tön válaszol bár mi kérdésre és sebesen intéz el minden elintézendő dolgot.

Megrendeléseket gyorsan teljesít.

Mindent utánvét mellett.

A „Függetl. d. u. 4 órákor ért gében (muzeum